

Bruselj, 28. junij 2016
(OR. en)

10715/16

LIMITE

CFSP/PESC 543
CSDP/PSDC 395

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije

V prilogi vam pošiljamo Globalno strategijo za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, vključno s predgovorom visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, ter povzetek zadevne globalne strategije.

PREDGOVOR FEDERICE MOGHERINI

visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko

podpredsednice Evropske komisije

Smisel in celo obstoj naše Unije sta postavljena pod vprašaj. In vendar potrebujejo naši državljani in svet Evropsko unijo, ki bo močna kot še nikoli doslej. Naše širše območje postaja vse bolj nestabilno in negotovo. Krize znotraj in zunaj naših meja neposredno vplivajo na življenja naših državljanov. Močna Unija je v težkih časih unija, ki razmišlja strateško, ima skupno vizijo in ukrepa v slogi. To pa še toliko bolj velja po britanskem referendumu. Nedvomno bomo morali na novo zastaviti način delovanja naše Unije, hkrati pa dobro vemo, za kaj se moramo zavzemati. Vemo, katera so naša načela, naši interesi in naše prednostne naloge. To ni čas za negotovost: naša Unija potrebuje strategijo. Mi pa potrebujemo skupno vizijo in skupno ukrepanje.

Nobena od naših držav nima dovolj moči niti dovolj sredstev, da bi se sama spoprijela s temi grožnjami in izrabila priložnosti današnjega časa. A kot Unija, ki jo tvori skoraj pol milijarde državljanov, je naš potencial brez primere. Naša diplomatska mreža se razpreda široko in globoko na vse konce sveta. Smo v skupini treh industrijsko najbolj razvitih gospodarstev sveta. Smo glavni trgovinski partner in največji tuji vlagatelj v skoraj vseh državah sveta. V razvojno sodelovanje vlagamo združeno več kot ves preostali svet skupaj. Hkrati pa je jasno, da še vedno ne izkoriščamo v celoti tega potenciala. Velika večina naših državljanov se zaveda, da moramo skupaj prevzeti odgovornost za vlogo, ki jo imamo v svetu. In v sleherni državi, ki jo obiščem, naši partnerji pričakujejo, da bo Evropska unija odigrala pomembno vlogo, tudi pri zagotavljanju varnosti po svetu. Le če bomo ukrepali skupaj in složno, bomo lahko izpolnili potrebe naših državljanov in omogočili, da bodo naša partnerstva uspešna. In ravno to je cilj globalne strategije za evropsko zunanjo in varnostno politiko.

Beseda „globalna“ ni mišljena zgolj v geografskem smislu, temveč tudi širše v smislu politik in instrumentov, ki jih ta strategija promovira. Osredotoča se na vojaške zmogljivosti in boj proti terorizmu, a tudi na zaposlitvene možnosti, vključujoče družbe in človekove pravice. V njej sta obravnavana vzpostavljanje miru ter odpornost držav in družb tako v Evropi kot okoli nje. Evropska unija se od nekdaj ponaša s svojo „mehko močjo“ in bo to počela tudi v prihodnje, saj je na tem področju najboljša. Vendar pojmovanje, da je Evropa izključno „civilna sila“, ne odraža povsem realnosti, ki se sicer spreminja. Evropska unija ima trenutno denimo sedemnajst vojaških in civilnih operacij, v okviru katerih se na tisoče moških in žensk pod evropsko zastavo bori za mir in varnost – za našo varnost in za varnost naših partnerjev. Kar se Evrope tiče, sta mehka in trda moč tesno povezani.

Cilj strategije je vzpostavitev strateške avtonomije za Evropsko unijo. To je nujno za spodbujanje skupnih interesov naših državljanov ter za promocijo naših načel in vrednot. Pa vendar vemo, da se tovrstne prednostne naloge najboljše uresničujejo, kadar nismo sami. In najboljše v sklopu mednarodnega sistema, temelječega na pravilih in multilateralizmu. To ni čas za „svetovne policaje“ in „samotarske bojvnike“. Naša zunanja in varnostna politika se mora spoprijemati z globalnimi pritiski in lokalno dinamiko ter se soočati z velesilami in vedno bolj razdrobljenimi identitetami. Kot Unija si bomo prizadevali, da bodo naši partnerji močnejši: še naprej bomo poglobljali čezatlantske vezi in naše partnerstvo z Natom ter se hkrati povezali z novimi akterji in raziskali možnosti za nove oblike sodelovanja. Vlagali bomo v regionalne ureditve v okviru medregionalnega sodelovanja ter sodelovanja znotraj posameznih regij. Prav tako bomo spodbujali prenovljeno globalno upravljanje, ki se bo lahko spoprijemalo z izzivi 21. stoletja. Pri svojem delu bomo praktični in načelni, pri čemer bomo globalno odgovornost delili z našimi partnerji in prispevali h krepitvi njihove moči. Iz izkušenj vemo, da so šibkosti naših sosedov in naših partnerjev naše lastne šibkosti. Zato bomo vlagali v rešitve, ki bodo najboljše za vse strani, in se ne bomo več slepili, da je mednarodna politika igra, pri kateri mora ena stran izgubiti, da bi lahko druga zmagala.

Zaradi vsega tega bo sleherna država članica – in sleherni državljan Unije – na boljšem. Vse te cilje lahko doseže le resnično združena in predana Evropa. Združevanje vseh naših kultur, da bi uresničili naše skupne cilje in ubranili naše skupne interese, je vsakodnevni izziv, a hkrati naša največja prednost: prav raznolikost je tista, ki nas dela močne.

Da, naši interesi so dejansko skupni evropski interesi: ubranimo jih lahko samo s kupnimi sredstvi. Zato smo skupaj odgovorni za to, da bo naša Unija postala močnejša Unija. Za ljudi v Evropi je pomembno, da imajo države članice skupen cilj in da je ukrepanje na ravni vseh politik enotno. Ranljiv svet terja samozavestnejšo in odgovornejšo Evropsko unijo ter zahteva navzven odprto in v prihodnost zazrto evropsko zunanjo in varnostno politiko. Pričujoča globalna strategija nas bo usmerjala v našem vsakdanjem prizadevanju za Unijo, ki bo resnično izpolnjevala potrebe, upanja in želje svojih državljanov; za Unijo, ki bo gradila na uspehu 70-letnega miru; in za Unijo, ki bo dovolj močna, da bo lahko prispevala k miru in varnosti na našem območju in po celem svetu.

POVZETEK

Potrebujemo močnejšo Evropo, ki si jo zaslužijo naši državljani in ki jo pričakuje preostali del sveta.

Živimo v času eksistencialne krize, znotraj in zunaj Evropske unije. Naša Unija je ogrožena, naš evropski projekt, ki nam je prinesel večji mir, blaginjo in demokracijo kot kadarkoli prej, je pod vprašajem. Evropska varnostna ureditev je na vzhodu že prizadeta, terorizem in nasilje pa pustošita po Severni Afriki in Bližnjem vzhodu kot tudi v sami Evropi. V nekaterih delih Afrike gospodarska rast ne dohaja rasti prebivalstva, v Aziji naraščajo varnostne napetosti, podnebne spremembe pa povzročajo dodatne nevšečnosti. A obenem je to čas izjemnih priložnosti. Svetovna rast, mobilnost in tehnološki napredek nam poleg vse tesnejših partnerstev prinašajo razcvet in vse več ljudem omogočajo, da se iztrgajo iz revščine ter živijo dlje in svobodneje. V tem težavnem, bolj povezanem, konfliktnem in kompleksnem svetu nas bodo usmerjali skupni interesi, načela in prednostne naloge. Na podlagi svojih vrednot, zapisanih v Pogodbah, ter številnih prednosti in zgodovinskih dosežkov si bomo združeni prizadevali za močnejšo Unijo, ki bo opravljala svojo kolektivno nalogo v svetu.

1. Naši skupni interesi in načela

Evropska unija se bo zavzemala za mir in zagotavljala varnost svojih državljanov in ozemlja. Notranja in zunanja varnost sta vse bolj povezani: naša domača varnost je odvisna od miru preko naših meja.

EU se bo zavzemala za večjo blaginjo svojih državljanov. Blaginja mora biti skupna in mora upoštevati cilje trajnostnega razvoja po vsem svetu, tudi v Evropi. Unija blaginje temelji tudi na odprem in poštenem mednarodnem gospodarskem sistemu in trajnostnem dostopu do svetovnih javnih dobrin.

EU bo spodbujala odpornost svojih **demokracij**. Našo zunanjo verodostojnost in vpliv bo določalo vztrajno uresničevanje naših vrednot doma.

EU se bo zavzemala za **svetovno ureditev, ki temelji na pravilih**. Verjamemo v uveljavljanje dogovorjenih pravil za zagotavljanje svetovnih javnih dobrin in prispevanje k mirnemu in trajnostno naravnemu svetu. EU bo spodbujala svetovno ureditev, ki temelji na pravilih in katere ključno načelo je multilateralizem, v njenem osrčju pa so Združeni narodi.

Usmerjala nas bodo jasna načela, ki izhajajo tako iz realistične ocene strateškega okolja kot iz idealističnih prizadevanj za razvoj boljšega sveta. Načelni pragmatizem nas bo usmerjal pri zunanjem ukrepanju v prihodnjih letih.

V bolj kompleksnem svetu moramo delovati **združeno**. Le skupna teža resnične unije lahko zagotovi varnost, blaginjo in demokracijo svojim državljanom ter spreminja svet na bolje.

EU bo v bolj povezanem svetu **sodelovala** z drugimi. Unija se ne more osamiti, da bi se ubranila pred zunanjimi grožnjami. Za spodbujanje varnosti in blaginje naših državljanov ter zaščito naših demokracij bomo prek sodelovanja s širšim svetom obvladovali medsebojno odvisnost z vsemi priložnostmi, izzivi in strahovi, ki jih to prinaša s seboj.

V bolj konfliktnem svetu bo EU vodil močan občutek odgovornosti. Po vsej Evropi in v sosednjih vzhodnih in južnih regijah bomo delovali odgovorno. Na globalni ravni bomo skušali odpraviti temeljne vzroke konfliktov in revščine ter se zavzemali za človekove pravice.

EU bo odgovoren globalni deležnik, a odgovornost mora biti deljena. Istočasno z odgovornim delovanjem moramo prevetriti tudi naša zunanja **partnerstva**. K uresničevanju svojih ciljev bomo pritegnili države, regionalne organe in mednarodne organizacije. Sodelovali bomo s ključnimi partnerji, podobno mislečimi državami in regionalnimi združenji. Poglobili bomo svoja partnerstva s civilno družbo in zasebnim sektorjem – ključnimi partnerji v povezanem svetu.

2. Prednostne naloge našega zunanjega delovanja

EU bo za spodbujanje naših skupnih interesov in ob upoštevanju jasnih načel uresničevala pet prednostnih nalog.

Varnost naše Unije: Globalna strategija EU se začne doma. Zaradi naše Unije lahko državljani uživajo več varnosti, demokracije in blaginje kot kadarkoli prej. Naše prebivalstvo in ozemlje sicer danes ogrožajo terorizem, hibridne grožnje, gospodarska nestabilnost, podnebne spremembe in nezanesljiva oskrba z energijo. Evropa bo lahko spodbujala mir in varnost znotraj in zunaj svojih meja, če bo imela dovolj ambicioznosti in strateške avtonomije. Zato bomo okrepili prizadevanja na področju obrambe, kibernetске varnosti, pri boju proti terorizmu in na področju energije ter strateških komunikacij. Države članice morajo svoje zaveze glede medsebojne pomoči in solidarnosti, ki sta zapisani v Pogodbah, prenesti v dejanja. EU bo okrepila svoj prispevek k skupni varnosti Evrope, pri čemer bo tesno sodelovala s svojimi partnerji, začevši z Natom.

Državna in družbena odpornost vzhodno in južno od nas: Vlaganje v odpornost držav in družb vzhodno od nas v smeri Srednje Azije in južno vse do Osrednje Afrike je v interesu naših državljanov. V okviru sedanje širitvene politike EU je verodostojen pristopni proces, ki temelji na dosledni in pravični pogojenosti, bistven za krepitev odpornosti držav Zahodnega Balkana in Turčije. V okviru evropske sosedске politike si veliko ljudi želi vzpostaviti tesnejše odnose z Unijo, saj lahko naša neomahljiva privlačnost v teh državah zažene spremembe. Odpornost pa je prednostna naloga tudi v drugih državah v okviru evropske sosedске politike in izven nje. EU bo podpirala različne poti za doseganje odpornosti, pri čemer bo usmerjena v najhujše primere vladne, gospodarske, družbene in podnebne oziroma energetske ranljivosti, ter razvijala bolj učinkovite migracijske politike za Evropo in njene partnerje.

Celosten pristop do konfliktov: Ko izbruhnejo nasilni konflikti, so ogroženi naši najpomembnejši skupni interesi. EU si bo s celostnim pristopom v praksi in načelno prizadevala za vzpostavitev miru in se zavzemala za varnost ljudi. Ključno je udejanjanje „celovitega pristopa h konfliktom in krizam“ prek usklajene uporabe vseh politik, ki jih ima na razpolago EU. A smisel in obseg „celostnega pristopa“ bo treba še razširiti. EU bo ukrepala v vseh fazah konfliktov, pri čemer bo hitro ukrepala na področju preprečevanja, se odgovorno in odločno odzivala na krize, vlagala v stabilizacijo ter preprečevala prezgodnje umikanje pri izbruhu novih kriz. Ukrepala bo na različnih ravneh upravljanja: pri konfliktih, kot sta tista v Siriji in Libiji, je treba obravnavati lokalne, nacionalne, regionalne in globalne razsežnosti. Ne nazadnje nobenega od teh sporov ne moremo rešiti sami. Trajnostni mir je mogoče doseči le s celovitimi sporazumi, temelječimi na obsežnih, globokih ter trajnih regionalnih in mednarodnih partnerstvih, ki jih bo EU spodbujala in podpirala.

Ureditve regionalnega sodelovanja: V svetu, ujetem med globalnimi pritiski in lokalnimi odzivi, je v ospredju regionalna dinamika. S prostovoljnimi oblikami regionalnega upravljanja lahko države in narodi bolje obvladujejo varnostne pomisleke, izkoriščajo gospodarske prednosti globalizacije, celoviteje izražajo kulture in identitete ter uveljavljajo vpliv na svetovnem prizorišču. To je temeljna razlaga za mir EU in njen razvoj v 21. stoletju ter razlog, zaradi katerega bomo podpirali ureditve regionalnega sodelovanja po vsem svetu. V različnih regijah – Evropi, Sredozemlju, na Bližnjem vzhodu in v Afriki, prek Atlantika, na severu in jugu, v Aziji in na Arktiki – bo EU ukrepala za uresničevanje specifičnih ciljev.

Globalno upravljanje za 21. stoletje: EU je zavezana svetovni ureditvi, ki temelji na mednarodnem pravu in zagotavlja spoštovanje človekovih pravic, trajnostni razvoj in trajen dostop do svetovnih javnih dobrin. Ta zaveza ne pomeni zgolj prizadevanj za ohranitev sedanjega sistema, temveč za njegovo preoblikovanje. EU si bo prizadevala, da bi bili ZN trdna podlaga za večstransko ureditev, temelječo na pravilih, z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, državami in nedržavnimi akterji pa bo oblikovala globalno usklajene odzive.

3. Od vizije k dejanjem

Še naprej bomo uresničevali naše prednostne naloge z dosledno mobilizacijo naših omrežij brez primere, naše gospodarske teže in vseh razpoložljivih orodij. Za izpolnitev naših ciljev moramo skupaj vlagati v verodostojno, odzivno in povezano Unijo.

Verodostojna Unija: Za odgovorno sodelovanje s svetom je ključna verodostojnost. Verodostojnost EU je odvisna od naše enotnosti, naših številnih dosežkov, naše trajne privlačnosti, učinkovitosti in doslednosti naših politik ter pripadnosti našim vrednotam. Močnejša Unija zahteva tudi naložbe v vse vidike zunanje politike. Zlasti nujne so naložbe v varnost in obrambo. Za odzivanje na zunanje krize, krepitev zmogljivosti naših partnerjev in zagotavljanje varnosti Evrope so nujne vseobsegajoče obrambne zmogljivosti. Države članice pri svojih odločitvah o obrambi ostajajo suverene, a za pridobitev in ohranjanje mnogih od teh zmogljivosti mora obrambno sodelovanje postati pravilo. EU bo sistematično spodbujala obrambno sodelovanje in si prizadevala za vzpostavitev trdne evropske obrambne industrije, ki je ključna za avtonomijo Evrope pri odločanju in ukrepanju.

Odzivna Unija: Naše diplomatske dejavnosti morajo v celoti temeljiti na Lizbonski pogodbi. Skupna varnostna in obrambna politika mora postati bolj odzivna. Treba bi bilo preučiti okrepljeno sodelovanje med državami članicami, ki bi lahko vodilo k bolj strukturirani obliki sodelovanja, pri čemer je treba izkoristiti vse možnosti v okviru Lizbonske pogodbe. Tudi razvojna politika mora postati bolj prožna in usklajena z našimi strateškimi prednostnimi nalogami.

Povezana Unija: Okrepiti moramo povezanost v vseh naših zunanjih politikah, med državami članicami in institucijami EU ter med notranjimi in zunanjimi razsežnostmi naših politik. To zlasti velja za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, migracije in varnost, še zlasti terorizem. Obenem moramo v vsa področja politik in vse institucije sistematično vključevati človekove pravice in vprašanja spola.

Ta strategija temelji na viziji močnejše Unije, ki bo pripravljena in sposobna udejanjiti pozitivne spremembe v svetu, in na ambicijah zanjo. Naši državljani si zaslužijo resnično Unijo, ki se zavzema za naše skupne interese prek odgovornega sodelovanja in v partnerstvu z drugimi. Zdaj je na nas, da to udejanjimo.

SKUPNA VIZIJA, ENOTNO UKREPANJE: MOČNEJŠA EVROPA

Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije

Potrebuje močnejšo Evropo, ki si jo zaslužijo naši državljani in ki jo pričakuje preostali del sveta.

Živimo v času eksistencialne krize, znotraj in zunaj Evropske unije. Naša Unija je ogrožena, naš evropski projekt, ki nam je prinesel večji mir, blaginjo in demokracijo kot kadarkoli prej, je pod vprašajem. Evropska varnostna ureditev je na vzhodu že prizadeta, terorizem in nasilje pa pustošita po Severni Afriki in Bližnjem vzhodu kot tudi v sami Evropi. V nekaterih delih Afrike gospodarska rast ne dohaja rasti prebivalstva, v Aziji naraščajo varnostne napetosti, podnebne spremembe pa povzročajo dodatne nevšečnosti. A obenem je to čas izjemnih priložnosti. Svetovna rast, mobilnost in tehnološki napredek nam poleg vse tesnejših partnerstev prinašajo razcvet in vse več ljudem omogočajo, da se iztrgajo iz revščine ter živijo dlje in svobodneje. V tem težavnem, bolj povezanem, konfliktnem in kompleksnem svetu nas bodo usmerjali skupni interesi, načela in prednostne naloge. Na podlagi svojih vrednot, zapisanih v Pogodbah, ter številnih prednosti in zgodovinskih dosežkov si bomo združeni prizadevali za močnejšo Unijo, ki bo opravljala svojo kolektivno nalogo v svetu.

1. GLOBALNA STRATEGIJA ZAVZEMANJA ZA INTERESE NAŠIH DRŽAVLJANOV

Naši interesi so tesno povezani z našimi vrednotami. V našem interesu je, da svoje vrednote uveljavljamo v svetu. Naše temeljne vrednote so obenem del naših interesov. Mir in varnost, blaginja, demokracija in svetovna ureditev, ki temelji na pravilih, so ključni interesi, ki usmerjajo naše zunanje delovanje.

Mir in varnost

Evropska unija se bo zavzemala za mir in zagotavljala varnost svojih državljanov in ozemlja. To pomeni, da morajo imeti Evropejci v sodelovanju s partnerji potrebne zmogljivosti za samoobrambo ter izpolniti svoje zaveze o vzajemni pomoči in solidarnosti, zapisane v Pogodbah. Notranja in zunanja varnost sta vse bolj prepleteni: naša varnost doma vključuje vzporedni interes za mir v našem sosodstvu in okoliških regijah. To pomeni širši interes za preprečevanje konfliktov, spodbujanje človekove varnosti, odpravljanje temeljnih vzrokov nestabilnosti in prizadevanje za varnejši svet.

Blaginja

EU se bo zavzemala za večjo blaginjo svojih državljanov. To pomeni spodbujanje rasti, zaposlovanja, enakosti ter varnega in zdravega okolja. Uspešna Unija je temelj močnejše Evrope v svetu, vendar je treba blaginjo deliti, v ta namen pa izpolnjevati cilje trajnostnega razvoja po vsem svetu, tudi v Evropi. Ker naj bi poleg tega večino svetovne rasti v bližnji prihodnosti ustvarili zunaj Evrope, bodo trgovina in naložbe vse pomembnejši za našo blaginjo. Uspešna Evropa je odvisna od močnega notranjega trga in odprtega mednarodnega gospodarskega sistema. V našem interesu so pravični in odprti trgi, določanje globalnih gospodarskih in okoljskih pravil ter trajnostni dostop do skupnih dobrin prek odprtih morskih, kopenskih, zračnih in vesoljskih poti. Zaradi digitalne revolucije je naša blaginja odvisna tudi od prostega pretoka informacij in globalnih vrednostnih verig, ki jih omogoča svoboden in varen internet.

Demokracija

EU bo krepila odpornost svojih demokracij in spoštovala vrednote, ki so bile navdih za njen nastanek in razvoj. Mednje spadajo spoštovanje in spodbujanje človekovih pravic, temeljnih svoboščin in pravne države, pa tudi pravičnost, solidarnost, enakost, nediskriminacija, pluralizem in spoštovanje različnosti. Našo zunanjo verodostojnost in vpliv bo določalo vztrajno uresničevanje naših vrednot doma. Da bi ohranili kakovost svojih demokracij, bomo na vseh področjih, od migracij in azila do energije, boja proti terorizmu in trgovine, spoštovali domačo, evropsko in mednarodno zakonodajo. Zvestoba našim vrednotam je vprašanje prava, pa tudi etike in identitete.

Svetovna ureditev, ki temelji na pravilih

EU bo spodbujala svetovno ureditev, ki temelji na pravilih in katere ključno načelo je multilateralizem, v njenem osrčju pa so Združeni narodi. Kot Unija srednje velikih in majhnih držav delimo evropski interes za skupno soočanje s svetom. S svojo skupno težo lahko uveljavljamo dogovorjena pravila za omejevanje politike moči ter prispevamo k mirnemu, pravičnemu in uspešnemu svetu. Iranski jedrski sporazum je lep primer za to. Multilateralna ureditev, ki temelji na mednarodnem pravu, vključno z načeli Ustanovne listine ZN in Splošne deklaracije o človekovih pravicah, je edini porok miru in varnosti doma in po svetu. Svetovna ureditev, ki temelji na pravilih, omogoča sprostitev celotnega potenciala uspešne Unije z odprtimi gospodarstvi in tesnimi globalnimi povezavami ter demokratične vrednote vključuje v mednarodni sistem.

2. NAČELA, KI USMERJAJO NAŠE ZUNANJE DELOVANJE

Usmerjala nas bodo jasna načela, ki izhajajo tako iz realistične ocene strateškega okolja kot iz idealističnih prizadevanj za razvoj boljšega sveta. EU, ki pluje med Scilo izolacionizma in Karibdo nepremišljenih intervencij, bo v svetu delovala s prevzemanjem odgovornosti do drugih in občutljivostjo na krize. Načelni pragmatizem nas bo usmerjal pri zunanjem ukrepanju v prihodnjih letih.

Enotnost

V bolj kompleksnem svetu globalnih premikov in razpršenosti moči mora EU nastopati skupaj. Kovanje enotnosti Evropejcev – v okviru institucij, držav in narodov – še nikoli ni bilo tako pomembno in nujno. Naša enotnost še nikoli ni bila tako ogrožena. Skupaj bomo lahko dosegli več kot države članice, ki ukrepajo same ali neusklajeno. Nacionalni in evropski interesi niso v nasprotju. Svoje skupne interese lahko uresničujemo le, če nastopamo in ukrepamo skupaj. Le skupna teža resnične unije lahko zagotovi varnost, blaginjo in demokracijo svojim državljanom ter spreminja svet na bolje. Za interese svojih državljanov lahko najbolje poskrbimo z enotnostjo ciljev med državami članicami in v institucijah ter enotnostjo ukrepov v okviru skupnega izvajanja usklajenih politik.

Sodelovanje

EU bo v bolj povezanem svetu navezovala stike in sodelovala z drugimi. Glede na globalne vrednostne verige, vse hitrejši tehnološki napredek in vse več migracij bo EU polno sodelovala na svetovnem trgu in pri določanju pravil, ki ga urejajo. Unija se ne more osamiti, da bi se ubranila pred zunanjimi grožnjami. Z umikom iz sveta se le odpovedujemo priložnostim, ki jih ponuja povezan svet. Ne uničevanje okolja in pomanjkanje virov ne mednarodni kriminal in terorizem ne poznajo meja. Zunanjega ni mogoče ločiti od notranjega. Notranje politike so dejansko pogosto namenjene le obravnavi posledic zunanje dinamike. Soodvisnost z vsemi njenimi priložnostmi, izzivi in strahovi bomo obvladali z navzočnostjo v svetu in sodelovanjem z njim.

Odgovornost

V bolj konfliktnem svetu bo EU vodil močan občutek odgovornosti. Kriz ni mogoče reševati s čarobno palico, za reševanje problemov drugje ni preprostih receptov, a z odgovornim sodelovanjem lahko prinesemo pozitivne spremembe. Zato si bomo pravočasno prizadevali za preprečevanje nasilnih konfliktov, bili sposobni in pripravljeni, da se odgovorno, a odločno odzovemo na krize, spodbujali bomo sklepanje lokalnih sporazumov in sprejemali dolgoročne zaveze. Odgovornost bomo prevzemali predvsem v Evropi in okoliških regijah, hkrati pa si prizadevali za ciljno usmerjeno delovanje tudi drugje. Na globalni ravni bomo skušali odpraviti temeljne vzroke konfliktov in revščine ter se zavzemali za nedeljivost in univerzalnost človekovih pravic.

Partnerstvo

EU bo odgovoren globalni akter, a odgovornost je treba deliti, pri tem pa so potrebne naložbe v naša partnerstva. Pri zavzemanju za svetovno ureditev, ki temelji na pravilih, bo soodgovornost naše vodilno načelo. K uresničevanju svojih ciljev bomo pritegnili države, regionalne organe in mednarodne organizacije. Sodelovali bomo s ključnimi partnerji, podobno mislečimi državami in regionalnimi združenji. Partnerstva bomo sklepali le z akterji, katerih sodelovanje je potrebno pri zagotavljanju globalnih javnih dobrin in soočanju s skupnimi izzivi. Poglobili bomo svoja partnerstva s civilno družbo in zasebnim sektorjem – ključnimi partnerji v povezanem svetu. To bomo dosegli z dialogom in zagotavljanjem podpore, pa tudi z bolj inovativnimi oblikami sodelovanja.

3. PREDNOSTNE NALOGE NAŠEGA ZUNANJEGA DELOVANJA

Zaradi uveljavljanja naših skupnih interesov in ob upoštevanju jasnih načel bomo skušali uresničiti pet splošnih prednostnih nalog.

3.1 Varnost naše Unije

Globalna strategija EU se začne doma. Zaradi naše Unije lahko državljani že desetletja uživajo več varnosti, demokracije in blaginje kot kadarkoli prej. V prihodnjih letih bomo te dosežke še nadgradili. Naše prebivalstvo in ozemlje sicer danes ogrožajo terorizem, hibridne grožnje, podnebne spremembe, gospodarska nestabilnost in nezanesljiva oskrba z energijo. Politika strahu ogroža evropske vrednote in evropski način življenja. Da bi ohranili in nadgradili vse, kar smo dosegli doslej, so potrebne velike spremembe. Da bi zagotovili varnost, spodbujali blaginjo in zaščitili svoje demokracije, bomo okrepili varnost in obrambo ob doslednem spoštovanju človekovih pravic in pravne države. Svoje zaveze o vzajemni pomoči in solidarnosti moramo uresničiti v praksi in si s petimi vrstami ukrepov še bolj prizadevati za kolektivno varnost Evrope.

Varnost in obramba

Evropejci moramo prevzeti več odgovornosti za svojo varnost. Pripravljeni in sposobni moramo biti, da preprečimo in se odzivamo na zunanje grožnje ter se zavarujemo pred njimi. NATO sicer obstaja zato, da zaščiti svoje – večinoma evropske – člane pred zunanjimi napadi, a Evropejci morajo biti boljše opremljeni, usposobljeni in organizirani, da lahko odločilno prispevajo k takšnim skupnim prizadevanjem ter delujejo samostojno, če in ko je to potrebno. Evropa bo lahko spodbujala mir in zagotavljala varnost znotraj in zunaj svojih meja, če bo imela dovolj ambicioznosti in strateške avtonomije.

Evropejci moramo biti sposobni zaščititi Evropo, se odzivati na zunanje krize ter pomagati pri razvoju varnostnih in obrambnih zmogljivosti naših partnerjev, pri opravljanju teh nalog pa moramo sodelovati z drugimi. Poleg upravljanja zunanjih kriz in krepitve zmogljivosti bi morala biti EU sposobna, da na njihovo zahtevo pomaga zaščititi svoje članice in institucije. To pomeni uresničevanje naših zavez o vzajemni pomoči in solidarnosti ter zajema obravnavo izzivov, ki imajo notranjo in zunanjo razsežnost, kot so terorizem, hibridne grožnje, kibernetika in energetska varnost, organizirani kriminal in upravljanje zunanjih meja. Misije in operacije skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) lahko na primer potekajo skupaj z delom evropske mejne in obalne straže ter specializiranih agencij EU, da bi izboljšali varovanje meja in pomorsko varnost ter tako rešili več življenj, se borili proti čezmejnemu kriminalu in razbili tihotapske mreže.

Ko gre za kolektivno obrambo, je Nato še vedno glavni okvir za večino držav članic. Odnosi med EU in Natom obenem ne vplivajo na varnostno in obrambno politiko tistih držav članic, ki niso v Natu. EU bo zato poglobila sodelovanje s Severnoatlantskim zavezništvom, in sicer z dopolnjevanjem, sinergijami ter ob doslednem spoštovanju institucionalnega okvira, inkluzivnosti in avtonomije odločanja obeh organizacij. Pri tem je treba okrepiti EU kot varnostno skupnost: Evropska varnostna in obrambna prizadevanja bi morala EU omogočiti, da ukrepa samostojno, obenem pa prispeva k ukrepom v sodelovanju z Natom in jih izvaja. Bolj verodostojna evropska obramba je bistvena tudi zaradi zdravega čezatlantskega partnerstva z Združenimi državami.

Države članice potrebujejo tehnološka in industrijska sredstva, da bi lahko pridobile in ohranjale zmogljivosti, ki jim zagotavljajo sposobnost samostojnega ukrepanja. Obrambna politika in izdatki so sicer v nacionalni pristojnosti, vendar si jih nobena članica sama ne more privoščiti – za to so potrebna skupna prizadevanja in sodelovanje. tesnejše sodelovanje na obrambnem področju zahteva interoperabilnost, učinkovitost in zaupanje, povzroča pa tudi višje obrambne izdatke. Za razvoj in ohranjanje obrambnih zmogljivosti so potrebne naložbe in čim boljša uporaba nacionalnih virov v okviru poglobljenega sodelovanja.

EU bo pomagala državam članicam ter povečala svoj prispevek k evropski varnosti in obrambi v skladu s Pogodbama. Postopna sinhronizacija ter vzajemno prilagajanje ciklov nacionalnega obrambnega načrtovanja in praks razvijanja zmogljivosti lahko okrepijo strateško zблиževanje med državami članicami. Finančna sredstva Unije za podporo obrambnim raziskavam in tehnologijam ter večnacionalno sodelovanje, pa tudi prizadevanja, da bi v celoti izkoristili potencial Evropske obrambne agencije, so bistveni pogoji za evropska varnostna in obrambna prizadevanja, ki jih podpira močna evropska obrambna industrija.

Boj proti terorizmu

Na evropskem ozemlju in zunaj njega so bili izvedeni večji teroristični napadi. Bistvenega pomena je okrepiti sodelovanje in solidarnost v boju proti terorizmu, zato bomo spodbujali krepitev izmenjave informacij in sodelovanja na obveščevalnem področju med državami članicami in agencijami EU. To pomeni skupne razpise ukrepov glede nasilnega ekstremizma, terorističnih mrež in tujih terorističnih borcev, pa tudi spremljanje in odstranjevanje nezakonitih medijskih vsebin. EU bo poleg tega podprla hitro okrevanje držav članic v primeru napadov z okrepljenimi prizadevanji za zanesljivost oskrbe in zaščito kritične infrastrukture ter okrepitevijo prostovoljnega okvira za obvladovanje kibernetских kriz. V boju proti nasilnemu ekstremizmu bomo okrepili prizadevanja na področju izobraževanja, komunikacije, kulture, mladih in športa. Za preprečevanje radikalizacije se bomo zavzemali s poglobljanjem partnerstev s civilno družbo, socialnimi akterji, zasebnim sektorjem in žrtvami terorizma ter z medverskim in medkulturnim dialogom. Predvsem pa bo EU spoštovala svoje vrednote doma in v svetu, kar je najučinkovitejše sredstvo, ki ga imamo na voljo v boju proti nasilnemu ekstremizmu. Ob spoštovanju človekovih pravic bomo prav tako krepili protiteroristično sodelovanje, med drugim s Severno Afriko, Bližnjim vzhodom, Zahodnim Balkanom in Turčijo, ter v sodelovanju s partnerji po svetu zagotavljali izmenjavo najboljših praks in razvijali skupne programe za preprečevanje nasilnega ekstremizma in radikalizacije.

Kibernetska varnost

EU se bo še bolj posvetila kibernetiki varnosti, saj bo zagotovila, da bo EU zaščitena pred kibernetičnimi grožnjami ter pri tem pomagala tudi državam članicam, obenem pa bo poskrbela, da kibernetični prostor ostane odprt, svoboden in varen. V ta namen bo treba okrepiti tehnološke zmogljivosti za zmanjševanje nevarnosti in odpornost kritične infrastrukture, omrežij in storitev ter zmanjšati kibernetično kriminaliteto. To pomeni, da je treba spodbujati inovativne sisteme informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), ki zagotavljajo razpoložljivost in celovitost podatkov, obenem pa z ustreznimi politikami v zvezi z lokacijo hrambe podatkov ter potrjevanjem digitalnih proizvodov in storitev poskrbeti za varnost v evropskem digitalnem prostoru. Kibernetična vprašanja je treba vključiti v vsa področja politike, okrepiti vidike, povezane s kibernetično varnostjo, v misijah in operacijah SVOP ter nadalje razvijati platforme za sodelovanje. EU bo podprla kibernetično sodelovanje med državami članicami na politični, operativni in tehnični ravni, zlasti pri analizi in obvladovanju posledic, spodbujala pa bo tudi skupne ocene med organi EU in pristojnimi institucijami v državah članicah. Okrepila bo sodelovanje na področju kibernetične varnosti z glavnimi partnericami, kot so ZDA in NATO. Odziv EU se bo odražal tudi v trdnih javno-zasebnih partnerstvih. S sodelovanjem in izmenjavo informacij med državami članicami, institucijami, zasebnim sektorjem in civilno družbo se lahko spodbudi skupna kultura kibernetične varnosti ter izboljša pripravljenost na morebitne kibernetične motnje in napade.

Energetska varnost

Energetska unija združuje prizadevanja v zvezi z notranjo in zunanjo razsežnostjo evropske energetske varnosti. EU si bo v skladu s cilji energetske unije prizadevala za diverzifikacijo energetskih virov, poti in dobaviteljev, zlasti na področju plina, pa tudi za spodbujanje najvišjih standardov jedrske varnosti v tretjih državah. Z diplomacijo na področju energije bomo okrepili odnose po vsem svetu z zanesljivimi državami proizvajalkami energije in tranzitnimi državami ter podprli vzpostavitev infrastrukture, ki bo omogočila razpoložljivost različnih virov na evropskih trgih. Vendar pa lahko zavezujoči sporazumi s tretjimi državami v zvezi z infrastrukturo različno vplivajo na zanesljivost oskrbe v Uniji ali ovirajo delovanje notranjega trga z energijo. Takšni sporazumi morajo biti zato pregledni, morebitna nova infrastruktura pa v celoti skladna z veljavno zakonodajo EU, vključno s tretjim energetskim svežnjem. EU si bo na svoji ravni prizadevala za vzpostavitev v celoti delujočega notranjega trga z energijo, pri čemer se bo osredotočila na trajnostno energijo in energetske učinkovitost, ter usklajeno razvijala povratni tok, medsebojne povezave in infrastrukturo za skladiščenje utekočinjenega zemeljskega plina.

Strateška komunikacija

EU bo okrepila svojo strateško komunikacijo ter dejavneje prispevala in sodelovala v javni diplomaciji na različnih področjih, da bi zunanjo politiko EU približala državljanom in o njej bolje obveščala svoje partnerje. Izboljšali bomo doslednost in hitrost obveščanja o svojih načelih in ukrepih. Prizadevali si bomo tudi, da bi hitro in z dejstvi ovrgli dezinformacije. Še naprej bomo spodbujali odprto in vedoželjno medijsko okolje v EU in zunaj nje, tudi v sodelovanju z lokalnimi akterji in prek družbenih medijev.

3.2 Državna in družbena odpornost vzhodno in južno od nas

Vlaganje v odpornost držav in družb vzhodno od nas v smeri Srednje Azije in južno vse do Osrednje Afrike je v interesu naših državljanov. Nestabilne razmere zunaj naših meja ogrožajo naše ključne interese. Nasprotno pa odpornost – sposobnost držav in družb za prenovu, tj. kljubovanje notranjim in zunanjim krizam in posledično obnovo – koristi nam in državam v okoliških regijah, saj ustvarja pogoje za trajnostno rast in dinamične družbe. EU bo skupaj s svojimi partnerji zato spodbujala odpornost v teh regijah. Odporna država je varna država, varnost pa je bistvena za blaginjo in demokracijo. Velja pa tudi obratno. Pri zagotavljanju trajne varnosti ne bomo podpirali le državnih institucij. Odpornost je v skladu s cilji trajnostnega razvoja širši pojem, ki zajema vse posameznike in celotno družbo. V osrčju odporne države je odporna družba, ki zagotavlja demokracijo, zaupanje v institucije in trajnostni razvoj.

Politika širitve

Vsaka evropska država, ki spoštuje in spodbuja vrednote, zapisane v Pogodbah, lahko zaprosi za članstvo v Uniji. Verodostojna politika širitve, temelječa na strogem in pravičnem pogojevanju, je nenadomestljivo orodje za krepitev odpornosti v zadevnih državah, ki zagotavlja, da se modernizacija in demokratizacija izvajata v skladu z merili za pristop. Verodostojna politika širitve je strateška naložba v varnost in blaginjo Evrope, ki je že močno prispevala k miru na območjih, kjer je pred nedavnim divjala vojna.

V okviru sedanje politike širitve se z izzivi migracij, energetske varnosti, terorizma in organiziranega kriminala skupaj soočajo EU, Zahodni Balkan in Turčija. Te izzive je mogoče reševati le s skupnimi močmi. Vendar odpornosti teh držav ne gre jemati za samoumevno. EU ima edinstven vpliv v vseh teh državah. Strateški izziv za EU je torej spodbujanje političnih reform, pravne države, gospodarske konvergenca in dobrih sosedskih odnosov na Zahodnem Balkanu in v Turčiji, hkrati pa usklajeno nadaljnje sodelovanje med različnimi sektorji.

Politika EU do držav kandidatk bo še naprej temeljila na jasnem, strogem in pravičnem pristopnem procesu. Najprej se bo osredotočila na temeljne zahteve za članstvo, zagotovljeni pa bodo tudi večji nadzor nad reformami, jasnejše reformne zahteve ter povratne informacije Evropske komisije in držav članic, pa tudi lokalnih civilnih družb. Obenem bi morali prek podpore, ki jo EU namenja tem državam, in sodelovanja z njimi že sedaj zagotoviti konkretne rezultate, s katerimi je treba ustrezno seznanjati javnost. Gre za sodelovanje na področjih boja proti terorizmu, reforme varnostnega sektorja, migracij, infrastrukturne, energetske in podnebne politike, poglobljanje medosebnih stikov ter preoblikovanje nekaterih pomoči EU, s čimer bi vidno izboljšali blaginjo državljanov.

Naše sosede

Državna in družbena odpornost je naša strateška prednostna naloga, kar zadeva sosedstvo. Veliko ljudi iz držav v okviru evropske sosedске politike (ESP) na vzhodu in jugu želi navezati tesnejše odnose z Unijo. Naša trajna privlačnost lahko spodbudi spremembe in ni uperjena zoper nobeno državo. V tej skupini so zaenkrat države, kot je Tunizija ali Gruzija, katerih uspešna vzpostavitev cvetočih, mirnih in stabilnih demokracij bi imela odmevne posledice v sosednjih regijah. V okviru ESP ponovno poteka sodelovanje z državami vzhodnega partnerstva in južnega Sredozemlja, ki želijo razviti tesnejše odnose z nami. Te države bomo podpirali pri izvajanju pridružitvenih sporazumov, vključno s poglobljenimi in celovitimi območji proste trgovine. Prav tako bomo kreativno razmišljali o poglobljanju posebej prilagojenih partnerstev. Med različnimi možnostmi so oblikovanje gospodarskega prostora z državami, ki so vzpostavile poglobljena in celovita območja proste trgovine, razširitev vseevropskih omrežij in Energetske skupnosti ter vzpostavitev fizičnih in digitalnih povezav. Družbene vezi se bodo okrepile tudi z večjo mobilnostjo, izmenjavami na področju kulture in izobraževanja, sodelovanjem na področju raziskav in s platformami civilne družbe. Vzporedno s strateškim dialogom se bo nadaljevalo polno sodelovanje v programih in agencijah EU, da bi tem državam omogočili nadaljnje vključevanje v SVOP.

Odpornost je strateška prednostna naloga v vzhodnem in južnem sosedstvu EU, in sicer tako v državah, ki želijo tesnejše vezi z EU, kot v državah – znotraj in zunaj okvira ESP – ki si tega ne želijo. EU bo podprla različne načine za zagotavljanje odpornosti v državah vzhodno in južno od nas, pri čemer bo pozornost namenila najbolj perečim razsežnostim ranljivosti in tistim državam, kjer lahko naša prizadevanja obrodijo velike sadove.

Odpornost v okoliških regijah

EU bo v okoliških regijah še naprej uporabljala večstranski pristop k odpornosti. Medtem ko so represivne države same po sebi dolgoročno ranljive, obstaja veliko načinov za vzpostavitev vključujočih, cvetočih in varnih družb. V ta namen bomo še naprej izvajali po meri oblikovane politike v podporo vključujočemu in odgovornemu upravljanju, kar je ključnega pomena v boju proti terorizmu, korupciji in organiziranemu kriminalu ter pri zagotavljanju varstva človekovih pravic. Represija zatira izražanje nezadovoljstva in povzroča marginalizacijo skupnosti. EU bo zato spodbujala človekove pravice prek dialoga in podpore, tudi v najtežjih primerih. Z dolgoročnimi zavezami si bomo še naprej prizadevali za izboljšanje varstva človekovih pravic. Pri reformi pravosodnega, varnostnega in obrambnega sektorja bomo še naprej bomo spodbujali lokalne pristope, temelječe na spoštovanju pravic, in podpirali ranljive države pri vzpostavljanju zmogljivosti, vključno s kibernetiko zmogljivostjo. Z razvojem, diplomacijo in SVOP bomo skušali zagotoviti, da bi se v okviru naših prizadevanj za reformo varnostnega sektorja vzpostavile in okrepile zmogljivosti naših partnerjev za zagotavljanje varnosti v okviru pravne države. Sodelovali bomo z drugimi mednarodnimi akterji ter – zlasti z ZN in Natom – usklajevali prizadevanja za krepitev zmogljivosti.

Države so odporne takrat, ko družbe občutijo, da jim gre bolje, in zaupajo v prihodnost. EU bo v skladu s cilji trajnostnega razvoja sprejela skupni pristop k svoji humanitarni, razvojni, migracijski, trgovinski, naložbeni, infrastrukturni, izobraževalni, zdravstveni in raziskovalni politiki ter izboljšala horizontalno usklajevanje med EU in njenimi državami članicami. Borili se bomo proti revščini in neenakosti, razširili dostop do javnih storitev in socialne varnosti ter se zavzemali za dostojne zaposlitvene možnosti, zlasti za ženske in mlade. Spodbujali bomo ugodno okolje za nova gospodarska prizadevanja ter zaposlovanje in vključevanje marginaliziranih skupin. Z razvojnimi skladi naj bi spodbudili strateške naložbe prek javno-zasebnih partnerstev, s čimer bi pospešili trajnostno rast, ustvarjanje delovnih mest ter prenose spretnosti in tehnologije. Trgovinske sporazume bomo uporabili v podporo trajnostnemu razvoju, varstvu človekovih pravic in na pravih temelječemu upravljanju.

Družbena odpornost bo okrepljena s poglobljanjem odnosov s civilno družbo, zlasti v njenih prizadevanjih za zagotovitev odgovornosti vlad. Okrepili bomo sodelovanje s kulturnimi organizacijami, verskimi skupnostmi, socialnimi partnerji in zagovorniki človekovih pravic ter se zoperstavili krčenju prostora za civilno družbo, med drugim s kršenjem svobode govora in združevanja. Pozitivne spremembe so mogoče le, če so plod notranjega procesa, za njihovo uresničitev pa je lahko potrebnih več let. Naša zavezanost civilni družbi bo zato dolgoročna. Družbeno odpornost bomo spodbujali tudi s poglobljanjem dela na področju izobraževanja, kulture in mladine, da bi spodbudili pluralizem, sožitje in spoštovanje.

EU si bo nazadnje prizadevala tudi za okrepitev energetske in okoljske odpornosti. Energetski prehod je eden od največjih izzivov v okoliških regijah, vendar ga je treba ustrezno izpeljati, da z njim ne bi spodbujali družbenih trenj. Podnebne spremembe in degradacija okolja zaostrejujejo potencialne konflikte zaradi njihovega vpliva na dezertifikacijo, degradacijo tal ter pomanjkanje vode in hrane. Reformne politike v energetske in okoljskem sektorju so lahko po zgledu prizadevanj za reformo varnostnega sektorja partnerskim državam v pomoč pri izvajanju energetskega prehoda in podnebnih ukrepov. S takimi prizadevanji bomo spodbujali liberalizacijo energetskih trgov, razvoj obnovljivih virov energije, boljšo pravno ureditev in prenose tehnologije ter blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Prav tako bomo z razvojem, diplomacijo in znanstvenim sodelovanjem podpirali vlade, da pripravijo trajnostne odzive na težave, povezane s proizvodnjo hrane ter porabo vode in energije.

Učinkovitejša migracijska politika

Poseben poudarek pri naših prizadevanjih za odpornost bomo namenili državam izvora in tranzita migrantov in beguncev. Znatno bomo okrepili humanitarna prizadevanja v teh državah s poudarkom na izobraževanju, ženskah in otrocih. Skupaj z državami izvora in tranzita bomo oblikovali skupne in prilagojene pristope k vprašanju migracij, ki bodo zajemali razvoj, diplomacijo, mobilnost, zakonite migracije, upravljanje meja, ponovni sprejem in vračanje. Z razvojem, skrbniškimi skladi, preventivno diplomacijo in mediacijo bomo sodelovali z državami izvora, s tem pa obvladovali in preprečevali temeljne vzroke razseljevanja, upravljali migracije ter se borili proti čezmejnemu kriminalu. Države tranzita bomo podpirali z izboljšanjem zmogljivosti za sprejem in za zagotavljanje azila ter s prizadevanjem za možnosti migrantov za izobraževanje, poklicno usposabljanje in preživljanje. Zajezi moramo nezakonite tokove, in sicer z bolj učinkovitim vračanjem ter z zagotavljanjem rednih poti za mobilnost oseb. To pomeni, da je treba okrepiti in uveljavljati obstoječe zakonite in krožne poti za migracije. Pomeni tudi prizadevanje za učinkovitejši skupni evropski azilni sistem, ki omogoča pravico do azila z zagotavljanjem varnega, organiziranega in zakonitega prihoda beguncev, ki prosijo za mednarodno zaščito v EU. Obenem bomo sodelovali z našimi mednarodnimi partnerji za zagotavljanje skupne svetovne odgovornosti in solidarnosti. Vzpostavili bomo učinkovitejša partnerstva o upravljanju migracij z agencijami ZN, novimi akterji, regionalnimi organizacijami, civilno družbo in lokalnimi skupnostmi.

3.3 Integriran pristop h konfliktom in krizam

Vse bolj opažamo, da ranljive države destabilizirajo nasilni konflikti. Te krize ter nepopisno nasilje in trpljenje ljudi, ki ga povzročajo, ogrožajo naše skupne življenjske interese. EU se bo na praktičen in načelen način vključila v izgradnjo miru, pri čemer bo prizadevanja osredotočila na sosednje regije na vzhodu in jugu, posredovanje v bolj oddaljenih regijah pa bo preučila od primera do primera. S celostnim pristopom bo spodbujala človekovo varnost.

Vsi ti konflikti imajo več razsežnosti – od varnostne do spolne in od vidika upravljanja do gospodarstva. Izvajanje *večdimenzionalnega* pristopa z uporabo vseh razpoložljivih politik in instrumentov, namenjenih preprečevanju, obvladovanju in reševanju konfliktov, je bistvenega pomena. Obseg „celovitega pristopa“ pa bo treba še razširiti. Za vse te konflikte ni hitrih rešitev. Izkušnje v Somaliji, Maliju, Afganistanu in drugje dokazujejo njihovo dolgotrajno naravo. EU si bo zato prizadevala za *večfazni* pristop, pri čemer želi ukrepati na vseh stopnjah cikla konflikta. Vlagali bomo v preprečevanje, reševanje in stabilizacijo ter se izogibali prezgodnjemu umiku, če drugje izbruhne nova kriza. EU bo zato še naprej sodelovala pri reševanju dolgotrajnih konfliktov v državah vzhodnega partnerstva. Noben od teh konfliktov se ne odvija na eni sami ravni upravljanja. Konflikti, kot so tisti v Siriji in Libiji, se pogosto pojavljajo na lokalni ravni, vendar so tako zapleteni, ker pritegnejo nacionalno, regionalno in globalno pozornost. EU si bo zato prizadevala za pristop h konfliktom *na več ravneh*, tako da bo delovala na lokalni, nacionalni, regionalni in svetovni ravni. Ne nazadnje nobenega od teh sporov EU ne more rešiti sama. Prizadevali si bomo za *večstranski* pristop, pri katerem bodo sodelovali vsi akterji v konfliktu, ki so potrebni za njegovo reševanje. Bolj sistematično bomo vzpostavljali partnerske odnose na terenu z regionalnimi in mednarodnimi organizacijami, dvostranskimi donatorji ter civilno družbo. Prizadevali si bomo tudi za tesnejše sodelovanje na regionalni in mednarodni ravni. Trajen mir je mogoče doseči le s celovitimi sporazumi, ki temeljijo na širokih, izčrpnih in trajnih regionalnih in mednarodnih partnerstvih.

Preventivno zagotavljanje miru

Dolgo je že znano, da je preprečevanje konfliktov učinkovitejše in uspešnejše od odzivanja na krize po njihovem izbruhu. Potem ko se konflikt pojavi, sčasoma običajno postaja vse težje rešljiv. EU ima dobre rezultate na področju preventivne izgradnje miru in diplomacije. Zato bomo podvojili naša prizadevanja za preprečevanje in spremljanje glavnih vzrokov, kot so kršitve človekovih pravic, neenakost, pritisk na naravne vire in podnebne spremembe – ki so večplastna grožnja ter povzročajo pomanjkanje vode in hrane, pandemije in razseljevanje.

Zgodnje opozarjanje nima velikega učinka, če mu ne sledi zgodnje ukrepanje. To pomeni redno poročanje in predloge Svetu, ukrepanje s preventivno diplomacijo in mediacijo z vključevanjem delegacij EU in posebnih predstavnikov ter poglobljanje partnerstev s civilno družbo. Razviti moramo politično kulturo hitrejšega ukrepanja v odziv na nevarnost nasilnega konflikta.

Varnost in stabilizacija

EU bo bolj sistematično obravnavala varnostno razsežnost teh konfliktov. Evropska varnost in obramba morata ob doslednem spoštovanju mednarodnega prava postati bolj pripravljene za gradnjo miru, zagotavljanje varnosti in zaščito človeških življenj, zlasti civilnega prebivalstva. EU se mora biti sposobna hitro, odgovorno in odločno odzivati na krize, zlasti za pomoč v boju proti terorizmu. Zmožna mora biti zagotavljati varnost, ko so sklenjeni mirovni sporazumi in so vzpostavljene ali se oblikujejo prehodne vlade. Če teh sporazumov ni, bi morala biti EU pripravljena nuditi podporo in pomoč pri utrjevanju lokalnih premirij ter s tem utirati pot krepitvi zmogljivosti. Obenem mora z usklajeno uporabo notranjih in zunanjih politik preprečevati širjenje negotovosti, ki lahko izhaja iz takšnih konfliktov, kar zajema vse od nedovoljene trgovine in tihotapljenja do terorizma.

Če se pojavi možnost stabilizacije, mora EU zakonitim institucijam omogočiti, da hitro zagotovijo osnovne storitve in varnost lokalnemu prebivalstvu, s čimer se zmanjša tveganje ponovnega pojava nasilja in se omogoči vrnitev razseljenih oseb. Zato si bomo prizadevali premostiti vrzeli v našem odzivu med koncem nasilja in dolgoročnim okrevanjem ter razviti dvojno – varnostno in razvojno – naravo našega sodelovanja.

Reševanje konfliktov

Vsaka konfliktna država bo morala na novo skleniti družbeno pogodbo med državo in njenimi državljani. Unija bo podprla takšna prizadevanja, pri čemer bo spodbujala vključujoče upravljanje na vseh ravneh. Če „centrala“ ne deluje, ima delovanje zgolj „od zgoraj navzdol“ omejen učinek. Vključujoča politična rešitev zahteva ukrepanje na vseh ravneh. S skupno varnostno in obrambno politiko, razvojem in namenskimi finančnimi instrumenti bomo združili prizadevanja „od zgoraj navzdol“ in „od spodaj navzgor“ za spodbujanje sestavnih delov trajnostne državnosti, ki temelji na lokalnem ukrepanju. Delo na lokalni ravni – na primer z lokalnimi organi in občinami – lahko pomaga zagotavljati osnovne storitve državljanom, omogoča pa tudi tesnejše sodelovanje s trdno zakoreninjeno civilno družbo. Delo na tem področju bo izboljšalo tudi naše poznavanje lokalnih razmer, kar nam bo pomagalo razlikovati med skupinami, s katerimi se pogovarjamo, ne da bi jih podpirali, in tistimi, ki jih bomo dejavno podpirali kot zagovornike človekove varnosti in sprave.

EU bo spodbujala tudi vključujoče upravljanje na vseh ravneh prek mediacije in posredovanja. Obenem bomo razvili ustvarjalnejše pristope k diplomaciji. To pomeni tudi spodbujanje vloge žensk v mirovnih prizadevanjih – od izvrševanja resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov o ženskah, miru in varnosti do izboljšanja uravnotežene zastopanosti spolov v okviru EU. Prinaša bolj sistematično uporabo kulturne, medverske, znanstvene in gospodarske diplomacije na konfliktnih območjih.

Politična ekonomija miru

EU bo spodbujala vzpostavitev prostora, v katerem se bo lahko zakonito gospodarstvo zakoreninilo in utrdilo. V času nasilnega konflikta to pomeni zagotavljanje dostopa humanitarne pomoči za omogočanje oskrbe z osnovnimi dobrinami in storitvami. To pomeni tudi prizadevanje za prelom s politično ekonomijo vojne in za ustvarjanje možnosti za zakonito preživljanje. To zahteva močnejše sinergije med humanitarno in razvojno pomočjo, s čimer bi našo podporo usmerili v zagotavljanje zdravja, izobraževanja, zaščite, osnovnih dobrin in zakonite zaposlitve. Kadar se pojavijo obeti za stabilizacijo, sta lahko trgovina in razvoj – v sinergiji – temelj za dolgoročno izgradnjo miru.

Omejevalni ukrepi so skupaj z diplomacijo ključen instrument, ki prinaša miroljubne spremembe. Imajo lahko ključno vlogo pri odvrčanju ter preprečevanju in reševanju konfliktov. Pametne sankcije v skladu z mednarodnim pravom in pravom EU bodo skrbno prilagojene in spremljane, da bi podpirale zakonito gospodarstvo in ne bi škodile lokalnim družbam. EU mora za boj proti kriminalnemu vojnemu gospodarstvu tudi posodobiti svojo politiko nadzora nad izvozom blaga z dvojno rabo ter se boriti proti nezakoniti trgovini s kulturnimi dobrinami in naravnimi viri.

3.4 Kooperativne regionalne ureditve

V svetu, ujetem med globalnimi pritiski in lokalnimi odzivi, je v ospredju regionalna dinamika. Regije kot zapletene mreže moči, sodelovanja in identitete v decentraliziranem svetu pomenijo kritične prostore upravljanja. S prostovoljnimi oblikami regionalnega upravljanja lahko države in narodi bolje obvladujejo varnostne pomisleke, izkoriščajo gospodarske prednosti globalizacije, celoviteje izražajo kulture in identitete ter uveljavljajo vpliv na svetovnem prizorišču. To je temeljno načelo za mir in razvoj v sami EU v 21. stoletju. Zato bomo spodbujali in podpirali kooperativne regionalne ureditve po vsem svetu, tudi na najbolj razdeljenih območjih. Regionalne ureditve imajo različne oblike. Kadar je to mogoče in skladno z našimi interesi, bo EU podpirala regionalne organizacije. Ne bomo si prizadevali za izvoz našega modela, temveč bomo iskali vzajemni navdih na podlagi različnih regionalnih izkušenj. Kooperativnih regionalnih ureditev pa ne ustvarjajo samo organizacije. Vključujejo kombinacijo dvostranskih, podregionalnih, regionalnih in medregionalnih odnosov. V njih imajo vlogo tudi globalni akterji, povezani s prizadevanji za sodelovanje, za katera je odgovorna regionalna raven. Vsi skupaj lahko obvladujejo čezmejne konflikte, izzive in priložnosti. V različnih regijah sveta si bo EU prizadevala za specifične cilje. V vseh regijah bomo vlagali v odnose sodelovanja za spodbujanje deljene skupne odgovornosti.

Evropska varnostna ureditev

Suverenost, neodvisnost in ozemeljska celovitost držav, nedotakljivost meja in mirno reševanje sporov so ključni elementi evropske varnostne ureditve. Ta načela veljajo za vse države, tako v okviru kot zunaj meja EU.

Mir in stabilnost v Evropi pa nista več samoumevna. Rusko kršenje mednarodnega prava in destabilizacija Ukrajine poleg dolgotrajnih konfliktov v širši črnomorski regiji pomenita izziv prav za osrčje evropske varnostne ureditve. EU bo ostala enotna pri uveljavljanju mednarodnega prava, demokracije, človekovih pravic, sodelovanja in pravice vsake države, da si svobodno izbere lastno prihodnost.

Upravljanje odnosov z Rusijo je ključen strateški izziv. Usklajen in enoten pristop mora ostati temelj politike EU do Rusije. Bistvene spremembe v odnosih med EU in Rusijo temeljijo na doslednem spoštovanju mednarodnega prava in načel evropske varnostne ureditve, vključno s Helsinško sklepno listino in Pariško listino. Ne bomo priznali ruske nezakonite priključitve Krima in sprejeli destabilizacije vzhodne Ukrajine. Okrepili bomo EU, izboljšali odpornost naših vzhodnih sosed in podprli njihovo pravico, da svobodno določijo svoj pristop do EU. Obenem pa sta EU in Rusija soodvisni. Zato bomo Rusijo pritegnili k razpravi o nesoglasjih in z njo sodelovali, če in ko se bodo naši interesi prekrivali. Poleg navedenih vprašanj zunanje politike, v zvezi s katerimi trenutno sodelujemo, bi bilo selektivno sodelovanje mogoče tudi glede zadev, ki so v evropskem interesu, vključno s podnebjem, Arktiko, pomorsko varnostjo, izobraževanjem, raziskavami in čezmejnim sodelovanjem. Sodelovanje bi moralo vključevati tudi tesnejše družbene vezi z lažjimi potovanji za študente, pripadnike civilne družbe in poslovneže.

Kar zadeva povezovanje v regiji, bo EU spodbujala sodelovanje s Svetom Evrope ter Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi. OVSE je kot vseevropska organizacija, ki sega v srednjo Azijo in ima čezatlantsko povezavo, v središču evropske varnostne ureditve. EU bo okrepila svoj prispevek v okviru OVSE in svoje sodelovanje s to organizacijo kot stebrom evropske varnosti.

Mirni in uspešni Sredozemlje, Bližnji vzhod in Afrika

Sredozemlje, Bližnji vzhod in deli podsaharske Afrike so v krizi, katere rezultat se bo verjetno pokazal šele čez več desetletij. Reševanje sporov ter spodbujanje razvoja in človekovih pravic na jugu je bistvenega pomena za obvladovanje grožnje terorizma in izzivov na področju demografije, migracij in podnebnih sprememb ter za izkoriščanje priložnosti za skupno blaginjo. EU bo okrepila podporo regionalnim in podregionalnim organizacijami v Afriki in na Bližnjem vzhodu, pa tudi funkcionalnim kooperativnim oblikam v regiji, ter sodelovanje z njimi. Vendar regionalne organizacije ne obravnavajo vsega tozadevnega dogajanja, pri nekaterih pa je celo očitno, da med njimi obstajajo nesoglasja. Zato bomo ukrepali tudi prilagodljivo, da bi prispevali k premostitvi razlik in podprli regionalne akterje pri doseganju konkretnih rezultatov. To bomo dosegli z uporabo naših dvostranskih in večstranskih politik in okvirov ter s partnerstvi s civilnimi družbami v regiji.

EU bo izvajala pet vrst ukrepov. Prvič, v državah Magreba in na Bližnjem vzhodu bo podpirala funkcionalno večstransko sodelovanje. Podpirali bomo praktično sodelovanje, med drugim v okviru Unije za Sredozemlje, v zvezi z vprašanji, kot so varnost na mejah, nezakonita trgovina, boj proti terorizmu, neširjenje orožja, zanesljiva preskrba z vodo in hrano, energija in podnebje, infrastruktura ter krizno upravljanje. Spodbujali bomo dialog in pogajanja o regionalnih konfliktih, kot sta tista v Siriji in Libiji. EU bo glede palestinsko-izraelskega konflikta tesno sodelovala z bližnjevzhodno četverico, Arabsko ligo in vsemi ključnimi deležniki, da bi ohranili možnost trajne dvodržavne rešitve, ki bo temeljila na razmejitvah iz leta 1967 z enakovrednimi izmenjavami zemljišč, ter ponovno ustvarili pogoje za konstruktivna pogajanja. Spodbujala bo tudi popolno skladnost z evropskim in mednarodnim pravom, kar zadeva poglobitev sodelovanja z Izraelom in Palestinsko oblastjo.

Drugič, EU bo poglobila sektorsko sodelovanje s Turčijo, pri čemer si bo prizadevala za usmerjanje turške demokracije v skladu s pristopnimi merili, vključno z normalizacijo odnosov s Ciprom. Zato bo nadaljevala pristopni proces – pri čemer bo uporabljala pristop dosledne in pravične pogojenosti –, obenem pa bo dosledno vzpostavljala dialog o boju proti terorizmu, regionalni varnosti in beguncih. Prizadevali si bomo tudi za posodobitev carinske unije in liberalizacijo vizumskega režima, s Turčijo pa bomo še naprej sodelovali na področjih izobraževanja, energije in prometa.

Tretjič, EU si bo prizadevala za uravnoteženo sodelovanje v Zalivu. Še naprej bo sodelovala s Svetom za sodelovanje v Zalivu (GCC) in posameznimi zalivskimi državami. Na podlagi jedrskega dogovora z Iranom in njegovega izvajanja bo postopno začela sodelovati tudi z Iranom na področjih, kot so trgovina, raziskave, okolje, energija, boj proti trgovini z ljudmi, migracije in družbene izmenjave. Poglobila bo dialog z Iranom in državami GCC v zvezi z regionalnimi konflikti, človekovimi pravicami in bojem proti terorizmu, pri čemer bo skušala preprečiti širitev obstoječih kriz in spodbujati prostor za sodelovanje in diplomacijo.

Četrtrič, EU bo glede na vse tesnejše povezave med Severno in podsaharsko Afriko, pa tudi med Afriškim rogom in Bližnjim vzhodom, podpirala sodelovanje z vsemi temi podregijami. To vključuje spodbujanje tristranskih odnosov prek Rdečega morja med Evropo, Afriškim rogom in Zalivom za obvladovanje skupnih varnostnih izzivov in izkoriščanje gospodarskih priložnosti. To pomeni sistematično obravnavanje čezmejne dinamike v Severni in Zahodni Afriki ter na območjih Sahela in Čadskega jezera prek tesnejših povezav z Afriško unijo, Gospodarsko skupnostjo zahodnoafriških držav (ECOWAS) in skupino držav Sahela G-5.

Končno, vlagali bomo v mir in razvoj v Afriki, kar bo naložba v našo lastno varnost in blaginjo. Med drugim bomo okrepili sodelovanje z Afriško unijo, pa tudi ECOWAS, Medvladno agencijo za razvoj v vzhodni Afriki in Vzhodnoafriško skupnostjo, ter podporo tem organizacijam. Okrepiti moramo naša prizadevanja za spodbujanje rasti in ustvarjanje delovnih mest v Afriki. Sporazumi o gospodarskem partnerstvu lahko pospešijo afriško povezovanje in mobilnost ter spodbudijo celovito in enakopravno sodelovanje Afrike v svetovnih vrednostnih verigah. Občuten napredek glede evropskih naložb v Afriki je potreben tudi za podporo trajnostnemu razvoju. Vzpostavili bomo tesnejše povezave med našo trgovinsko, razvojno in varnostno politiko v Afriki ter razvojna prizadevanja povezali z delom na področju migracij, zdravstva, izobraževanja, energije in podnebja ter znanosti in tehnologije, zlasti za izboljšanje prehranske varnosti. Še naprej bomo podpirali prizadevanja za mir in varnost v Afriki ter pomagali pri delu afriških organizacij na področju preprečevanja konfliktov, boja proti terorizmu in organiziranemu kriminalu, migracij ter upravljanja meja. Pri tem bomo uporabljali diplomacijo, skupno varnostno in obrambno politiko ter razvoj, pa tudi skrbniške sklade za podporo regionalnim strategijam.

Bolj povezan Atlantik

EU bo še dodatno vlagala v močne čezatlantske vezi, tako na severu kot na jugu. Trdno čezatlantsko partnerstvo v okviru Nata ter z Združenimi državami in Kanado nam pomaga pri krepitvi odpornosti, reševanju konfliktov in sodelovanju pri učinkovitem globalnem upravljanju. Nato je za člane te organizacije že skoraj 70 let temelj evroatlantske varnosti; poleg tega je še vedno najmočnejše in najučinkovitejše vojaško zavezništvo na svetu. EU bo svoje partnerstvo z Natom poglobila z usklajenim razvojem obrambnih zmogljivosti, vzporednimi in usklajenimi vajami ter sinergijskim ukrepanjem, s čimer bomo okrepili zmogljivosti naših partnerjev, se spoprijeli s hibridnimi in kibernetскими grožnjami ter pripomogli k pomorski varnosti.

EU si bo skupaj z ZDA prizadevala za sklenitev čezatlantskega partnerstva za trgovino in naložbe (TTIP). Tako kot celoviti gospodarski in trgovinski sporazum (CETA) s Kanado je TTIP dokaz čezatlantske zavezanosti skupnim vrednotam, obenem pa znak naše pripravljenosti, da si bomo prizadevali za ambiciozno trgovinsko agendo, temelječo na pravilih. Kar zadeva širšo agendo za varnost, bodo ZDA še naprej naš glavni partner. EU bo še poglobila sodelovanje z ZDA in Kanado na področju kriznega upravljanja in boja proti terorizmu ter ukrepanja na področju kibernetiske kriminalitete, migracij, energije ter podnebnih sprememb.

Unija bo v širšem atlantskem prostoru razširila sodelovanje z latinskoameriškimi in karibskimi državami ter z njimi sklenila tesnejše partnerstvo, temelječe na skupnih vrednotah in interesih. S Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav (CELAC) ter z različnimi regionalnimi skupnostmi bo vzpostavila večstranske povezave, pri čemer bo upoštevala njihove konkurenčne prednosti. Okrepili bomo politični dialog in sodelovanje na področju migracij, pomorske varnosti in oceanskega življa, podnebnih sprememb in energije, razoroževanja, neširjenja in nadzora nad oborožitvijo ter boja proti organiziranemu kriminalu in terorizmu. Še naprej si bomo prizadevali za sklenitev sporazuma o prosti trgovini z Mercosurjem ter nadgradili sporazum o političnem dialogu in sodelovanju s Kubo, s poenostavitvijo vizumskih postopkov, izmenjavami študentov, tesnim medinstitucionalnim povezovanjem, sodelovanjem na področju raziskav in tehničnimi projekti pa vlagali v tesnejše socialno-ekonomsko povezovanje z latinskoameriškimi in karibskimi državami. Prav tako bomo na tem območju dejavno podprli pogajanja za sklenitev mirovnih sporazumov in njihovo izvajanje, tako kot v Kolumbiji.

Povezana Azija

Blaginja v Evropi in varnost v Aziji sta neposredno povezani. Mir in stabilnost v Aziji sta glede na gospodarski pomen Azije za EU – in obratno – eden od predpogojev za našo blaginjo. Zato bomo še okrepili gospodarsko diplomacijo in povečali našo varnostno vlogo v Aziji.

EU bo Kitajsko pritegnila k sodelovanju, ki bo temeljilo na spoštovanju načela pravne države tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. V zvezi s prizadevanji Kitajske za povezovanje na Zahodu bomo uporabljali usklajen pristop ter kar najbolj izkoristili možnosti povezovalne platforme med EU in Kitajsko, pa tudi sodelovanje v okviru srečanja ASEM in z združenjem ASEAN. EU bo poleg tega povečala obseg trgovine in naložb s Kitajsko ter si pri tem prizadevala za vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev, ustrezno zaščito pravic intelektualne lastnine in tesnejše sodelovanje na področju visoke tehnologije, pa tudi za dialog o gospodarski reformi, človekovih pravicah in ukrepanju v zvezi s podnebnimi spremembami. Hkrati bo EU na tem območju okrepila svojo gospodarsko diplomacijo; s strateškimi partnerji, kot sta Japonska in Indija, pa tudi države članice združenja ASEAN, bo skušala skleniti ambiciozne prostotrgovinske sporazume, nato pa tudi morebitni sporazum EU–združenjem ASEAN.

V zvezi z Azijo bomo poleg tega oblikovali bolj celosten politični pristop, s katerim bi lahko konkretnje prispevali k varnosti v Aziji. Razširili bomo partnerstva z Japonsko, Republiko Korejo, Indonezijo in drugimi državami, med drugim tudi na področju varnosti. V sodelovanju z našimi regionalnimi in mednarodnimi partnerji bomo še naprej podpirali procese oblikovanja države in doseganja sprave v Afganistanu. Zavzemali se bomo za neširjenje orožja na Korejskem polotoku. Na območju vzhodne in jugovzhodne Azije se bomo zavzemali za pravico do plovbe, vztrajali pri spoštovanju mednarodnega prava, vključno s pomorskim pravom in v njem določenimi arbitražnimi postopki, ter spodbujali mirno reševanje pomorskih sporov. Pomagali bomo pri vzpostavljanju pomorskih zmogljivosti in podprli regionalno varnostno strukturo pod vodstvom združenja ASEAN. V osrednji in južni Aziji bomo poglobili sodelovanje na področju boja proti terorizmu in trgovini z ljudmi ter migracij, hkrati pa okrepili prometno, trgovinsko in energetska povezovanje. EU se bo na območju Indopacifika in Vzhodne Azije zavzemala za človekove pravice ter podprla demokratično tranzicijo po zgledu tiste v Mjanmaru/Burmi.

Sodelovanje na Arktiki

Glede na to, da so tri države članice EU in dve članici Evropskega gospodarskega prostora tudi arktične države, je v strateškem interesu EU, da Arktika tudi v prihodnje ostane območje brez velikih napetosti, na katerem Arktični svet skrbi za stalno sodelovanje, pa tudi območje z delujočim pravnim okvirom ter tesnim političnim in varnostnim sodelovanjem. EU bo k temu prispevala z intenzivnejšim ukrepanjem na področju podnebnih sprememb in okoljskih raziskav, trajnostnega razvoja, telekomunikacij ter akcij iskanja in reševanja, pa tudi s konkretnim sodelovanjem z arktičnimi državami, institucijami, domorodnimi ljudstvi in lokalnimi skupnostmi.

3.5 Globalno upravljanje za 21. stoletje

Mir in varnost, blaginja in demokracija – naši življenjsko pomembni interesi – so brez globalnih standardov in načinov za njihovo uveljavljanje ogroženi. EU se v skladu z vrednotami, na katerih temelji, zavzema za svetovni red na podlagi mednarodnega prava, pa tudi načel Ustanovne listine Združenih narodov, ki zagotavljajo mir, človekove pravice, trajnostni razvoj in trajen dostop do svetovnih javnih dobrin. Ta zaveza ne pomeni zgolj prizadevanj za ohranitev sedanjega sistema, temveč za njegovo preoblikovanje. EU si bo prizadevala, da bi bili ZN trdna podlaga za večstransko ureditev, temelječo na pravilih, z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, državami in nedržavnimi akterji pa bo oblikovala globalno usklajene odzive.

Reforma. Zaveza za globalno upravljanje se mora odraziti v odločenosti za reformo ZN, vključno z Varnostnim svetom, in reformo mednarodnih finančnih institucij. Upiranje spremembam lahko ogrozi delovanje takšnih institucij in spodbudi nastanek novih združenj na škodo vseh držav članic EU. EU se bo zavzemala za načela odgovornosti, zastopanosti, pristoynosti, učinkovitosti in preglednosti; pomen teh načel v praksi bo natančneje opredeljen od primera do primera. Še naprej bomo pozivali članice Varnostnega sveta ZN, naj ne glasujejo proti kredibilnim osnutkom resolucij o pravočasnem in odločnem ukrepanju za preprečitev ali končanje množičnih grozodejstev. EU bo na večstranskih forumih, zlasti pa v ZN ter mednarodnih finančnih institucijah in sodnih organizacijah, okrepila svojo vlogo ter poskrbela za večjo prepoznavnost in kohezijo. Prizadevali si bomo za čedalje bolj enotno zastopnost euroobmočja v Mednarodnem denarnem skladu.

Naložbe. Verjeti v ZN pomeni vlagati vanje, zlasti v njihove dejavnosti vzdrževanja miru, mediacije in izgradnje miru ter humanitarne naloge. EU in njene države članice, že zdaj največje donatorke sredstev za humanitarne agencije ZN, bodo v delo teh agencij vložile še več. Z vzpostavitvijo manjkajočih povezav, stabilizacijo ali drugimi dejavnostmi bi lahko v okviru SVOP še dodatno prispevali k mirovnim operacijam ZN in jih dopolnili. EU bo poleg tega z boljšim usklajevanjem pri načrtovanju, razvoju in umiku misij za krepitev zmogljivosti v okviru SVOP okrepila sinergije s prizadevanji ZN za izgradnjo miru.

Uresničevanje. EU bo dajala zgled z izvajanjem svojih zavez o trajnostnem razvoju in podnebnih spremembah. Povečala bo finančna sredstva za boj proti podnebnim spremembam, se zavzemala za vključevanje podnebnih vprašanj na večstranske forume, spodbudila večja prizadevanja v zvezi s predvidenim pregledom iz Pariškega sporazuma ter podprla znižanje stroškov za čisto energijo. Po izteku Sporazuma iz Cotonouja bodo cilji trajnostnega razvoja, pa tudi soglasje EU o razvoju, tisti, ki bodo oblikovali partnerstvo in spodbudili reformo razvojne politike. Za izvajanje teh ciljev bodo poleg tega potrebne spremembe v vseh notranjih in zunanjih politikah, spodbuditi bo treba javno-zasebna partnerstva ter izkoristiti izkušnje Evropske investicijske banke (EIB) pri zagotavljanju tehnične pomoči in izgradnji zmogljivosti v državah v razvoju in državah s srednjimi dohodki.

Poglobitev. EU je kot največje svetovno gospodarstvo glavna gonilna sila v svetovni trgovini in pri naložbah, tj. na področjih, na katerih je mogoče pravila še okrepiti. Naša blaginja je odvisna od odprtega in na pravilih temelječega gospodarskega sistema, v katerem za vse veljajo resnično enaki konkurenčni pogoji, za kar si bo naša gospodarska diplomacija še naprej prizadevala. Zavzemali se bomo za sklenitev celovitih prostotrgovinskih sporazumov z ZDA, Japonsko, Mercosurjem, Indijo, združenjem ASEAN in drugimi, saj so ti sporazumi temeljni sestavni del globalne proste trgovine. Ambiciozni sporazumi, kot sta TTIP in CETA, ki temeljijo na vzajemnih koristih, lahko spodbudijo oblikovanje mednarodnih regulativnih standardov, prispevajo k zaščiti potrošnikov ter omogočijo vzpostavitev standardov na področju dela, okolja, zdravstva in varnosti. S trgovinskimi sporazumi nove generacije, ki vključujejo storitve, digitalno gospodarstvo, energijo in surovine, se lahko zmanjšajo pravna razdrobljenost in ovire ter ureja dostop do naravnih virov. EU bo vse svoje trgovinske sporazume izvajala tako, da bodo omogočili ponovno umestitev Svetovne trgovinske organizacije (STO) v središče globalnih pogajanj. Interes EU za odprt in pravičen gospodarski sistem se navezuje tudi na potrebo po rasti in zaščiti na področju morskega okolja, pa tudi zagotavljanje odprtih in zaščitnih oceanov ter morskih poti, ki so odločilnega pomena za trgovino in dostop do naravnih virov. EU bo na podlagi svojih izkušenj v Indijskem oceanu in Sredozemskem morju ter s preučevanjem možnosti v Gvinejskem zalivu, Južnokitajskem morju in Melaškem prelivu prispevala h globalni pomorski varnosti. Pri zagotavljanju te varnosti si bo prizadevala za nadaljnjo vsesplošno uporabo in izvajanje Konvencije ZN o pomorskem mednarodnem pravu ter v njej določenih mehanizmov za reševanje sporov. S prizadevanji za zapolnitev pravnih vrzeli ter izboljšanjem znanja in ozaveščenosti o oceanih bomo spodbujali tudi ohranjanje in trajnostno rabo morskih virov, biotsko raznovrstnost in rast modrega gospodarstva.

Širitev. Prizadevali si bomo za večji vpliv mednarodnih standardov, sistemov in institucij. Širjenje orožja za množično uničevanje in njegovih izstrelitvenih sistemov postaja za Evropo in druge dele sveta vedno bolj nevarno. EU se bo odločno zavzela, da bi k večstranskim pogodbam in sistemom za razoroževanje, neširjenje in nadzor nad oborožitvijo pristopili novi člani, ter bo podprla splošno uporabo, dosledno izvajanje in izvrševanje teh pogodb in sistemov. Z vsemi razpoložljivimi sredstvi se bomo trudili prispevati k reševanju krize v zvezi s širjenjem orožja, kot smo to že uspešno storili pri iranskem jedrskem programu. EU bo dejavno sodelovala v ureditvah za nadzor izvoza in pri krepitvi skupnih pravil v politikah držav članic za izvoz vojaške opreme in tehnologije, vključno z blagom z dvojno rabo, ter nudila pomoč organom nadzora izvoza v tretjih državah in tehničnim organom, ki vzdržujejo sisteme za nadzor orožja. Ravno tako bo spodbujala prevzemanje odgovornosti za zaščito mednarodnega humanitarnega prava, mednarodnega prava na področju človekovih pravic in mednarodnega kazenskega prava. Podprli bomo Svet ZN za človekove pravice ter se zavzeli za čim širše priznanje pristojnosti Mednarodnega kazenskega sodišča in Meddržavnega sodišča.

Razvoj. Na novih področjih mednarodnih zadev je treba izpopolniti pravila ter s tem poskrbeti za varnost in trajnostni dostop do globalnih javnih dobrin. EU bo v prihodnost usmerjen kibernetiski akter, ki bo varoval naše ključne vire in vrednote v digitalnem svetu, zlasti s spodbujanjem prosto dostopnega in varnega svetovnega spleta. Z našimi partnerji bomo sodelovali v kibernetiski diplomaciji in pri krepitvi zmogljivosti ter si prizadevali za dogovore o odgovornem ravnanju držav v kibernetiskem prostoru, ki bodo temeljili na veljavnem mednarodnem pravu. Podprli bomo večstransko digitalno upravljanje in globalni okvir za sodelovanje na področju kibernetiske varnosti, pri tem pa poskrbeli za prost pretok informacij. Na področju vesolja se bomo zavzemali za neodvisnost in varnost naših vesoljskih storitev ter si prizadevali za načela za odgovorno ravnanje v vesolju, na podlagi katerih bi bilo mogoče sprejeti mednarodni prostovoljni kodeks ravnanja. V zvezi z energijo bomo spodbujali večstranske mehanizme, namenjene zagotavljanju trajnostnih energetskega vzorcev, tako z oblikovanjem lastnih trajnostnih politik kot s poglobitvijo dialoga z glavnimi potrošniki in proizvajalci energije. Na področju zdravja si bomo prizadevali za učinkovitejše preprečevanje in odkrivanje svetovnih pandemij ter odzivanje nanje. Splošna pravila so potrebna tudi na področjih, kot so biotehnologija, umetne inteligenca, robotika in sistemi daljinsko pilotiranih zrakoplovov, saj tako preprečimo z njimi povezana varnostna tveganja, obenem pa izkoristimo njihove gospodarske prednosti. EU bo v zvezi z vsemi temi vprašanji spodbujala izmenjave na ustreznih večstranskih forumih ter s tem skupaj z drugimi pripomogla k oblikovanju pravil in partnerstev na novih področjih mednarodnih zadev.

Partnerstva. EU bo dajala zgled za globalno upravljanje. Vendar pa ji sami ne bo uspelo. Njena vloga bo v oblikovanju agende, povezovanju, usklajevanju in omogočanju delovanja v povezanem omrežju akterjev. Partnerske stike bo navezala z državami in organizacijami, pa tudi z zasebnim sektorjem in civilno družbo. Veliko večino vprašanj, povezanih z globalnim upravljanjem, bomo reševali skupaj z ZN, ki predstavljajo okvir večstranskega sistema in so ključni partner Unije, pa tudi v sodelovanju z drugimi ključnimi partnericami, kot so ZDA, regionalnimi organizacijami ter podobno mislečimi in strateškimi partnerji v Aziji, Afriki in na ameriški celini. EU bo vlagala tudi v ključne nedežavne akterje, zlasti v civilni družbi. Globalna civilna družba se kljub vedno močnejši represiji razvija ter spodbuja nove oblike aktivizma. EU bo izpopolnila možnosti za zaščito in krepitev vloge nedežavnih akterjev, zlasti zagovornikov človekovih pravic, ter tako prispevala k živahni civilni družbi po vsem svetu.

Način, kako poskrbeti za učinkovito globalno upravljanje, se lahko spreminja od primera do primera. Na področju kibernetike je globalno upravljanje odvisno od naprednega zavezništva med državami, mednarodnimi organizacijami, industrijo, civilno družbo in tehničnimi strokovnjaki. Za večstranskost v pomorstvu si bo EU prizadevala skupaj z ZN in njenimi specializiranimi agencijami, Natom, našimi strateškimi partnerji in združenjem ASEAN. Na področju humanitarnega delovanja, trajnostnega razvoja in podnebnih sprememb bo sodelovala s partnerji iz ZN in skupine G-20, pa tudi z novimi donatorji, civilno družbo in zasebnim sektorjem. V okviru boja proti terorizmu bomo poglobili dialog z ZN, obenem pa z državami, regionalnimi organizacijami, civilno družbo in zasebnim sektorjem sklepali široka partnerstva za ukrepanje pri vprašanih, kot so preprečevanje nasilnega ekstremizma in financiranja terorizma.

4. OD VIZIJE K DEJANJEM

Še naprej bomo uresničevali naše prednostne naloge z dosledno in usklajeno mobilizacijo naših omrežij brez primere, naše gospodarske teže in vseh razpoložljivih orodij. Za izpolnitev naših ciljev pa moramo skupaj vlagati v verodostojno, odzivno in povezano Unijo.

Verodostojna Unija

Za odgovorno sodelovanje s svetom je ključna verodostojnost. Verodostojnost EU je odvisna od naše enotnosti, naših številnih dosežkov, naše trajne privlačnosti, učinkovitosti in doslednosti naših politik ter pripadnosti našim vrednotam. Močnejša Unija zahteva vlaganje v vse razsežnosti zunanje politike – od raziskav in podnebja do infrastrukture in mobilnosti, od trgovine in sankcij do diplomacije in razvoja.

V tem ranljivem svetu „mehka moč“ ni dovolj: povečati moramo verodostojnost na področju varnosti in obrambe. Da bi se odzvali na zunanje krize, okrepili zmogljivosti naših partnerjev in zavarovali Evropo, morajo države članice zadostno raven izdatkov usmeriti v obrambo, kar najbolj učinkovito izkoriščati vire ter izpolniti skupno zavezo, v skladu s katero se 20 % sredstev za obrambni proračun nameni za nabavo opreme, raziskave in tehnologijo. Zmogljivosti bi bilo treba razvijati na čim bolj interoperabilen in podoben način in jih dajati, kjer je le mogoče, na voljo v podporo EU, Natu, ZN in drugim večnacionalnim projektom. Medtem ko bi bilo treba v sektorski strategiji, o kateri se mora dogovoriti Svet, podrobneje opredeliti civilno-vojaško raven ambicij, nalog, zahtev in prednostnih nalog na področju zmogljivosti, ki izhajajo iz te strategije, je v skladu z zavezami, ki jih je sprejel Evropski svet, že mogoče izpostaviti nekatera od teh področij.

Prvič, evropska varnost je odvisna od boljših in skupnih ocen notranjih in zunanjih groženj in izzivov. Evropejci morajo izboljšati spremljanje in nadzor tokov, ki vplivajo na varnost. V ta namen je treba vlagati v obveščevalno dejavnost, nadzor in izvidovanje, vključno s sistemi daljinsko pilotiranih zrakoplovov, satelitskimi komunikacijami ter avtonomnim dostopom do vesolja in stalnim opazovanjem Zemlje. Kar zadeva boj proti terorizmu, morajo države članice izvajati zakonodajo v zvezi z eksplozivi, strelnim orožjem in evidenco podatkov o potnikih (PNR) ter hkrati vlagati v zmogljivosti odkrivanja in čezmejno sledljivost orožja. Drugič, Evropejci moramo vlagati v digitalne zmogljivosti za varovanje podatkov, omrežij in kritične infrastrukture v evropskem digitalnem prostoru. Da bi povečali odpornost naše družbe, moramo razviti zmogljivosti na področju zaupanja vrednih digitalnih storitev in izdelkov ter kibernetских tehnologij. V vseh državah članicah bomo prek skupnih raziskovalnih in razvojnih dejavnosti, usposabljanja, vaj in programov javnih naročil spodbujali večji obseg naložb ter boljša znanja in spretnosti. Tretjič, kar zadeva vrhunske vojaške zmogljivosti, države članice potrebujejo vso najpomembnejšo opremo, da bi se lahko odzivale na zunanje krize in ohranjale varnost v Evropi. Z drugimi besedami, potrebujejo vsesplošne zemeljske, zračne, vesoljske in pomorske zmogljivosti, vključno s strateškimi spodbujevalci.

Za pridobitev in ohranjanje mnogih naštetih zmogljivosti bodo morale države članice kot normo prevzeti sodelovanje na področju obrambe. Države članice ostajajo suverene pri svojih odločitvah v zvezi z obrambo, pa vendar nacionalno usmerjeni obrambni programi ne zadoščajo za odpravo pomanjkljivosti na področju zmogljivosti. Še vedno še zdaleč ne dosegamo naših skupnih referenčnih meril, tudi ne cilja, v skladu s katerim bi morali 35 % celotnih izdatkov za opremo nameniti za skupna naročila. Prostovoljni pristop k sodelovanju na področju obrambe je treba pretvoriti v resnično zavezo. S procesom letnega usklajenega pregleda na ravni EU za razpravo o načrtih vojaških izdatkov držav članic bi se lahko povečala usklajenost na področju obrambnega načrtovanja in razvoja zmogljivosti. To bi moralo potekati popolnoma v skladu z Natovim procesom obrambnega načrtovanja. Evropska obrambna agencija (EDA) ima pri tem ključno vlogo – s krepitvijo načrta za razvoj zmogljivosti, v vlogi posrednika med državami članicami in Komisijo ter s podporo državam članicam pri razvoju zmogljivosti, ki izhajajo iz političnih ciljev, opredeljenih v tej strategiji.

Sistematično se bo spodbujalo sodelovanje držav članic na področju obrambe. Redno ocenjevanje referenčnih meril EDA lahko ustvari pozitivni medsebojni pritisk med državami članicami. In kar je odločilnega pomena, sredstva EU, namenjena za raziskave in tehnologijo obrambe, ki bodo najprej odražena v vmesnem pregledu večletnega finančnega okvira, potem pa v celovitem programu v naslednjem proračunskem ciklu, se bodo izkazala za ključna pri razvoju obrambnih zmogljivosti, ki jih Evropa potrebuje.

Trajnostna, inovativna in konkurenčna evropska obrambna industrija je bistvenega pomena za strateško avtonomijo Evrope in za verodostojno SVOP. Spodbudi lahko tudi rast in zaposlovanje. Trdna evropska obrambna, tehnološka in industrijska osnova potrebuje pravičen, delujoč in pregleden notranji trg, zanesljivo oskrbo ter strukturiran dialog z industrijskimi panogami, pomembnimi za obrambo. Poleg tega lahko zagotavljanje sodelovanja malih in srednjih podjetij (MSP) v obrambnem sektorju izboljša inovacije na področju vojaških tehnologij prihodnosti in poveča naložbe vanje.

Odzivna Unija

Živimo v svetu predvidljive nepredvidljivosti. Zato se bomo opremili tako, da se bomo lahko hitreje in prožneje odzivali na neznano, ki nas čaka v prihodnosti. Odzivnejša Unija zahteva spremembe. Potrebujemo jih v diplomaciji, SVOP in razvoju, pa tudi v naložbah v bazo znanja, ki je temelj našega zunanjega delovanja.

Prvič, naše diplomatske dejavnosti morajo v celoti temeljiti na Lizbonski pogodbi. Zunanja politika EU ni solo predstava: izvaja jo orkester, ki igra po isti partituri. Naša raznolikost je izjemno bogastvo, če smo enotni in delujemo usklajeno. Sodelovanje med državami članicami lahko okrepi naše delovanje v svetu. Visoki predstavnik (VP) lahko državo članico ali skupino držav članic, ki so pripravljene in sposobne prispevati, povabi, da v okviru odgovornosti Sveta implementirajo dogovorjena stališča Sveta. VP izčrpno obvešča Svet in zagotavlja skladnost z dogovorjenimi politikami EU.

Drugič, SVOP mora postati hitrejša in učinkovitejša. Evropejci moramo biti pripravljeni na hitro odzivanje na krize ob polnem spoštovanju Ustanovne listine ZN. To od držav članic terja, da z usposabljanjem in vajami krepijo razmestljivost in interoperabilnost svojih sil. Razviti moramo zmogljivost za hitro odzivanje, tudi z odpravo postopkovnih, finančnih in političnih ovir, ki preprečujejo razmestitev bojnih skupin, ovirajo oblikovanje sil in zmanjšujejo učinkovitost vojaških operacij v okviru SVOP. Hkrati moramo s spodbujanjem oblikovanja sil, pospešitvijo napotitev in zagotavljanjem ustreznega usposabljanja na podlagi učnih načrtov na ravni EU nadalje razviti naše civilne misije, ki so blagovna znamka SVOP. Odzivna SVOP zahteva tudi racionalizacijo naše institucionalne strukture. Okrepiti moramo operativno načrtovanje in strukture vodenja ter razviti tesnejše povezave med civilnimi in vojaškimi strukturami in misijami, upoštevaje, da se te lahko napotijo na isto območje. Na tem področju bi bilo treba razmisliti o okrepljenem sodelovanju med državami članicami. Če bo uspešno in se bo večkrat ponovilo, bi to sčasoma lahko privedlo do bolj strukturirane oblike sodelovanja, pri čemer bi bilo treba v celoti izkoristiti možnosti, ki jih nudi Lizbonska pogodba.

Tretjič, razvojna politika bo postala prožnejša in bolj usklajena z našimi strateškimi prednostnimi nalogami. Ponovno potrjujemo skupno zavezanost, da v skladu z načeli Odbora za razvojno pomoč dosežemo cilj 0,7 % URP/BND. Razvojni skladi morajo biti stabilni, vendar dolgi cikli načrtovanja programov omejujejo pravočasno uporabo podpore EU ter lahko zmanjšajo našo prepoznavnost in vpliv. Povečati bi bilo treba prožnost razpoložljivosti omejenih zneskov za dejavnosti na terenu, zlasti za preprečevanje konfliktov in podporo civilni družbi. Na Komisiji bo prožnost vgrajena v naše finančne instrumente, kar bo omogočilo prenos nedodeljenih sredstev iz katerega koli danega leta v naslednja leta za odzivanje na krize. To bo obenem pripomoglo k premostitvi vrzeli med finančnimi instrumenti in proračunskimi razdelki. Hkrati je nastopil čas, da razmislimo o zmanjšanju števila instrumentov, s čimer bi povečali našo usklajenost in prožnost, istočasno pa povečamo skupni znesek, namenjen razvoju.

Odzivno zunanje delovanje mora temeljiti na močni bazi znanja. Ciljno usmerjeni pristopi k odpornosti ter preprečevanju in reševanju konfliktov zahtevajo močnejše situacijsko zavedanje. EU bo vlagala v ESZD ter poskrbela za boljše usklajevanje med institucijami in med državami članicami. Ni preprosto postaviti naših različnih nacionalnih kultur v službo naših skupnih interesov, toda zaloga talentov, ki nam je na voljo, je edinstvena. Da pa bi jo lahko čim bolje izkoristili, moramo vlagati v ljudi, zlasti tiste na terenu. To pomeni, da moramo naše delegacije opremiti z potrebnim strokovnim znanjem, tudi o sektorskih vprašanjih in v lokalnih jezikih, ovrednotiti izkušnje v regiji in o njej, okrepiti politične sekcije delegacij ter spodbujati operativno osebje, da svoje strokovno znanje uporablja bolj politično. Pomeni, da moramo okrepiti udeležbo žensk v oblikovanju zunanje politike. Pomeni, da moramo vlagati v sistem EU za zgodnje opozarjanje na konflikte in poskrbeti, da bomo v vsem našem zunanjem delovanju upoštevali konflikte in pravice. Prav tako si bomo prizadevali za intenzivnejšo izmenjavo informacij ter skupno poročanje, analizo in načrtovanje odzivanja med veleposlaništvimi držav članic, delegacijami EU, službami Komisije, posebnimi predstavniki EU in misijami v okviru SVOP. Spodbujali bomo medsebojno bogatenje med nami ter regionalnimi in mednarodnimi organizacijami, civilno družbo, akademskim svetom, možganskimi trusti in zasebnim sektorjem. To bomo storili tako na tradicionalne načine – z dialogom, sodelovanjem in podporo – kot z inovativnimi formati, kot so izmenjave, integrirano osebje in skupni objekti, pri čemer bomo izkoristili znanje in ustvarjalnost v našem sistemu.

Povezana Unija

Ne nazadnje, naše zunanje delovanje bo postalo bolj povezano. Z leti so bili v ta namen storjeni pomembni koraki, med katere sodijo institucionalne novosti, kot sta vzpostavitev dvojne funkcije visokega predstavnika in podpredsednika Evropske komisije (VP/PP) ter ustanovitev Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD), ki ju je prinesla Lizbonska pogodba. Močna ESZD, ki sodeluje z drugimi institucijami EU, je osrednji element usklajene vloge EU v svetu. Prizadevanja za usklajenost vključujejo tudi inovacije na področju politik, kot sta „celoviti pristop h konfliktom in krizam“ in skupno načrtovanje programov pri razvojnem sodelovanju, ki ju je treba dodatno okrepiti. Med novimi področji našega povezanega zunanjega delovanja so energetska, kulturna in gospodarska diplomacija.

Pogoj za uspešnejšo Unijo je, da se v odnosu do vseh držav in regij določijo gospodarske prednostne naloge ter da se vključijo v zunanje razsežnosti vseh notranjih politik. Pogoj za uspešnejšo Unijo je boljše usklajevanje med EU in državami članicami, EIB in zasebnim sektorjem. Priložnost za spodbujanje takšne usklajenosti so tudi cilji trajnostnega razvoja. Z njihovim izvajanjem se bodo uskladili notranja in zunanja razsežnost naših politik ter finančni instrumenti med seboj. To nam omogoča razvoj novih načinov za preplet nepovratnih sredstev, posojil in javno-zasebnih partnerstev. Cilji trajnostnega razvoja nas spodbujajo tudi k razširitvi načela „usklajenosti politik za razvoj“ na druga področja politik in njegovi uporabi na njih, hkrati pa spodbujajo skupno analizo in sodelovanje različnih služb Komisije, institucij in držav članic.

Postati moramo bolj povezani tako v notranjih kot v zunanjih politikah. Pojav migracij na primer terja uravnotežen in s človekovimi pravicami skladen instrumentarij politike, ki obravnava upravljanje tokov in strukturne vzroke. To pomeni, da moramo odpraviti razdrobljenost zunanjih politik, ki zadevajo migracije. Zlasti pa bomo s skupno analizo tveganja ter večletnim načrtovanjem programov in financiranjem razvili tesnejše povezave med humanitarnimi in razvojnimi prizadevanji. Prav tako bomo poskrbeli, da bomo v različnih zunanjih politikah in instrumentih – od diplomacije in SVOP do razvoja in podnebja – upoštevali migracije, in zagotovili, da bodo usklajeni z notranjimi politikami in instrumenti, kar zadeva upravljanje meja, domovinsko varnost, azil, zaposlovanje, kulturo in izobraževanje.

Kar zadeva varnost, terorizem, hibridne grožnje in organizirani kriminal ne poznajo meja. To zahteva tesnejše institucionalne vezi med našim zunanjim delovanjem ter notranjim območjem svobode, varnosti in pravice. Tesnejše vezi se bodo razvijale prek skupnih sej Sveta in skupnih projektnih skupin med ESZD in Komisijo. Obrambno politiko je treba bolje povezati tudi s politikami, ki zadevajo notranji trg, industrijo in vesolje. Tudi prizadevanja držav članic bi morala biti bolj povezana: okrepiti je treba sodelovanje med našimi organi kazenskega pregona, pravosodnimi organi in obveščevalnimi službami. Izkoristiti moramo celotni potencial Europol in Eurojusta ter zagotoviti večjo podporo obveščevalnemu centru EU. Posredovati in usklajevati moramo obveščevalne podatke, pridobljene iz evropskih podatkovnih zbirk, ter postaviti IKT – vključno z analizo masovnih podatkov – v službo močnejšega spremljanja razmer. Naši državljani potrebujejo boljšo zaščito tudi v tretjih državah, in sicer s pomočjo skupnih načrtov ravnanja v nepredvidljivih razmerah in vaj za odzivanje na krize med državami članicami.

Postati moramo bolj povezani tako v varnostni kot v razvojni politiki. Misije v okviru SVOP za krepitev zmogljivosti je treba usklajevati z varnostnim sektorjem in s prizadevanji Komisije na področju pravne države. Krepitev zmogljivosti v podporo varnosti in razvoju ima lahko ključno vlogo pri opolnomočenju in usposobitvi naših partnerjev za preprečevanje kriz in odzivanje nanje ter jo bo morala finančno podpirati EU. Naša mirovna politika mora hkrati zagotoviti lažji prehod s kratkoročnega kriznega upravljanja na dolgoročno izgradnjo miru, da bi se tako izognili vrzelim v ciklu konfliktov. Dolgoročna prizadevanja za preventivno zagotavljanje miru, odpornost in človekove pravice morajo biti povezana s kriznim odzivanjem prek humanitarne pomoči, SVOP, sankcij in diplomacije.

In ne nazadnje, človekove pravice in vprašanja spola bomo sistematično vključevali v vsa področja politik in vse institucije ter spodbujali tesnejše usklajevanje v zvezi z digitalnimi zadevami. V ESZD in na Komisiji sta potrebna večje poznavanje teh vprašanj in strokovno znanje o njih. Z boljšim usklajevanjem med institucijami bi dosegli tudi večjo doslednost in razširili najboljše prakse, s čimer bi pomagali graditi trdnejšo Unijo ter odpornejši, miroljubnejši in bolj trajnosten svet.

Pot naprej

Ta strategija temelji na viziji močnejše Unije, ki bo pripravljena in sposobna udejanjiti pozitivne spremembe za njene državljane in v svetu, in na ambicijah zanjo. To moramo zdaj čim prej uveljaviti. Prvič, revidirali bomo obstoječe sektorske strategije ter oblikovali in izvedli nove tematske ali geografske strategije v skladu s političnimi prednostnimi nalogami iz te strategije. Takšno delo je treba začeti z jasnimi postopki in časovnimi okviri, o katerih se morajo takoj dogovoriti vsi zadevni akterji. Drugič, samo globalno strategijo EU bo treba redno pregledovati ob posvetovanju s Svetom, Komisijo in Evropskim parlamentom. Vsako leto bomo preučili stanje izvajanja strategije in izpostavili področja, kjer si je treba prizadevati za nadaljnje izvajanje. In ne nazadnje, novi proces strateškega razmisleka bo sprožen vedno, kadar bodo EU in njene države članice menile, da je to potrebno, da se Uniji omogoči učinkovito krmarjenje skozi naš čas. Naši državljani si zaslužijo resnično Unijo, ki se zavzema za naše skupne interese prek odgovornega sodelovanja in v partnerstvu z drugimi.